ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 74 (11060) | 1966 оной мартын 30, среда | Сэн 2 мүнгэн

Манай парти агууехэ түйлалтануудта арадаа эмхидхэжэ, зоригжуулжа шадаһан туладаа өөрынгөө нэрые хэтын хэтэдэ алдаршуулаа. Манай орон дотор түйлагдаһан бүхы юумэ партиин хүтэлбэрээр хэгдэһэн байна. Тэдэ партимнай арадайгаа шэн зоригтойгоор ажаллаһанай, үнэн сэдьхэлһээ дэмжэһэнэйнь ашаар лэ эдэ түйлалтануудые түйлажа шадаһан байна.

(КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежневэй элидхэлһээ).

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXIII [съ]езд мартын 29-дэ үглөөнэй 10 часта, Москвада Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ эхилээ. КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэжэ, съездые нээгээ.

Съездын президиум, секретариат, редакционно комисси болон мандатна комиссие съезд һунгаа.

Съездын доро дурсагдаһан зүбшэхэ зүйл баталагдаа:

1. КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл—элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. И. Брежнев.

2. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл—элидхэлшэ Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Муравьёва.

3. СССР-эй арадай ажахые 1966—1970 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд—элидхэлшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин.

4. Партиин Центральна органуудай һунгалта.

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. И. Брежнев хээ. Тэрэниие съездын делегадууд, айлшад халуунаар угтаа.

Удаань Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлые съезд шагнаа. Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Муравьёва элидхэл хэһэн байна.

КПСС-эй XXIII СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

Москва дээгүүр, бүхы орон ...урнай хабарай урин һэбшээн ... Кремлиин Съезднүүдэй ор...дэй нюур талада Советүүдэй ... Улаан туг, союзна республи...ай тугууд намилзана. Эндэ ... 29-дэ Советскэ Союзай ...нис партиин XXIII съезд хү...еэ эхилээ.

...ы совет арад, бүхы хүн тү... мүнөө Кремль тээшэ һанал ...ээ хандуулна.

...млиин Съезднүүдэй ордо... уужам ехэ зал соо хүн зон ... сугларна. Делегадууд һуу...ан эзэлнэ: эдэнэр хадаа пар...тиинэй гэшүүд, металлурги..., шахтёрнууд, трактористнууд, ..., эрдэмтэд, уран зохёолшод, ...нернүүд, агрономууд, багша..., инженернүүд, уран зураашад, ...д, космонавтнууд, Совет Ар...эрэгшэд, гүрэнэй болон нии... ябуулагшад, харин оро... коммунис, хүдэлмэришэнэй, национально-демократическа, ... үзэл баримталдаг социалис ...удай делегацинууд эндэ ....

...нэй 10 час. КПСС-эй Цент... Комитедэй Президиумэй гэ...й орожо ерэхэдэ, делегадууд айлшад нэрьесэ альга ташаа...ниие угтаа.

...-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секре... нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэ...лэлгын үгые делегадууд, ... ехэ анхаралтайгаар шагна....

Советскэ Союзай Коммунис ... XXIII съездэ хабаадахаар ... делегат, тэрэ тоодо 4.620 де... шиидхэхы эрхэтэйгээр, 323 ... зүбшэхэ эрхэтэйгээр союзна ...ликануудай коммунис парти... съезднүүд, хизаарай болон ...й партийна конференцинүүд ...һунгагдаһан байгаа,—гээд тэ...э. —4.942 делегат съездэ ...эгэ хүн үбшэнэй шалтагаа...гүй.

...эр Брежнев КПСС-эй Цент... Комитедэй даалгабаряар Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездые нээгдэһэн дээрэ соносхоо.

Хэдэн минутын туршa соо зал соо нэрьемэ шанга альга ташалган болоо.

— Советскэ Союзай Коммунис партиин XXII съездһээ хойшо дүрбэ бага үлүүтэй жэл үнгэрөө. Энэ хадаа партиин, бүхы совет арадай ажабайдалдахи шухала шата болоно,—гээд нүхэр Брежнев үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Коммунис партиин XXIII съездые манай ороной ажалшад угаа ехэ баяр баясхалангаар угтажа байна. Коммунизм байгуулгада түйлагдаһан шэнэ амжалтанууд, олонациональна Эхэ ороной бүхы арадуудай агууехэ хани барисаанай саашадаа бэхижэлгэ, бүхы совет хүнүүдэй соёл сурталай политическэ нэгэдэлэй ургалта, манай ленинскэ партиие тойрон тэдэнэй нягтаар жагсалга иимэ баясхалан түрүүлнэ.

Советскэ Союзай, социализмын оронуудай бүхы хани нэгэдэлэй экономическа болон политическэ хүсэ шадалай саашадаа ургажа байһан оршон байдалда, Ази, Африкын, Латиин Америкын оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүсэтэ ехээр дэлгэржэ, капиталис оронуудта хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй шангадажа, эзэрхэг түримхэй ябуулгын һандаргахы хүсэнүүдтэ олониитэ арад зоной улам бүри ехээр эсэргүүсэлтэ хэжэ байһан оршон байдалда манай съезд сугларба.

Партиин бүхы гэшүүд, бүхы совет хүнүүд, революционно тэмсэлэй талаар манай хилын саанахи ханинар съездын хүдэлмэриин хойноһоо һуларшагүй анхаралтайгаар ажаглан хаража байхал. Манай агууехэ партиие саашадань бэхижүүлхын, манай социалис Эхэ ороной һалбаран хүгжэхын түлөө, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, демократи болон социализмын түлөө арадуудай тэмсэлэй саашанхи амжалтын түлөө ехэ харюусалгатай байха мэдэрэл делегадуудые зоригжуулхад.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд коммунизмын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ эрхим туһа нэмэри оруулха, манай агууехэ революционно хэрэгтэ хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байлгые, марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда үнэн сэхэ байлгые үшөө үшөө дахин харуулха гэжэ этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхыемнай зүбшөөгыт.

Эдэ үгэнүүдые делегадууд, айлшад нэрьемэ удаан альга ташалгаар угтаа.

Бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы түбиин 86 ороной коммунис, хүдэлмэришэнэй, национально-демократическа, зүүнэй үзэл баримталдаг социалис партинуудай түлөөлэгшэд КПСС-эй XXIII съездэ ерээ гэжэ нүхэр Брежнев мэдээсэһэн байна.

Харин айлшадые, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, зол хубиин түлөө тэмсэлэй талаар манай дайшалхы соратнигуудые нүхэр Брежнев XXIII съездын делегадуудай, Советскэ Союзай бүхы коммунистнуудай нэрэһээ делегадуудай нэрьемэ альга ташалган доро аха дүү ёһоор амаршалаа, съездын хүдэлмэридэ хабаадалсажа байһанайнь түлөө тэдэндэ халуун баясхалан хүргэжэ байһанаа элирхэйлээ.

Аха дүү партинуудай түрүүлэгшэнэрэй манай съездэ ерээд, хүдэлмэридэнь хабаадалга ажал болон тэмсэлдэ Советскэ Союзай коммунистнуудые зоригжуулна, мүн манай партинуудай интернациональна холбоо барисаае саашадань хүгжөөлгэдэ, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй бүхы хүдэлөөнэй нэгэдэлые, нягта жагсаалые бэхижүүлгэдэ туһалха гээд нүхэр Брежнев саашань хэлэһэн байна.

Съездэ ерэһэн харин айлшадые съездын делегадууд нэрьесэ альга ташажа амаршалаа.

XXII съездһээ хойшо үнгэрһэн саг соо манай парти Советскэ Союзай Коммунис партиин болон уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша Отто Вильгельмович Куусинениие алдаа. КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь байһан Фрол Романович Козлов 1965 ондо наһа бараа.

Дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн эдэ жэлнүүдтэ хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө гайхамшагта тэмсэлшэдые, манай мартагдашагүй нүхэд—Морис Торез, Пальмиро Тольятти, Георге Георгиу-Деж, Уильям Галлахер, Элизабет Герли Флинн, Аджой Кумар Гхош, Отто Гротеволь, Александр Завадский, Димитр Ганев, Лесли Моррис, Камиль Сильвестр гэгшэдые эдэ жэлнүүдтэ алдаа.

Арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө алдарта тэмсэлшэд Салям Адиль, Луис Арриэта, Хулиан Гримау, Индонезиин Коммунис партиин хэдэ хэдэн хүтэлбэрилэгшэд, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө, ажалша арадай түлөө бусад олон абьяастай тэмсэлшэд эдэ жэлнүүдтэ түрмэнүүд соо зобоогдожо наһа бараа.

Наһа бараһан нүхэдэй дурасхаалые минутын турша соо абяа аниргүй зогсожо, ёһолон хүндэлхые нүхэр Брежнев дурадхаа.

Бултадаа хүл дээрээ бодон зогсоно.

Съездын Президиум, Секретариат, редакционно болон Мандатна комиссинуудые байгуулха асуудалые делегадууд хэлсэжэ ороо.

Съездын президиумэй состав тухай асуудалаар КПСС-эй Московско горкомой нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычевто үгэ үгтэбэ.

Нүхэр Егорычев Съездын президиумые 75 хүнһөө бүридүүлэн һунгаха гэжэ делегацинуудай түлөөлэгшэнэрэй соведэй даалгабаряар дурадхаа. Президиум нэгэн дуугаар һунгагдаба.

МОСКВА. Кремлиин Съезднүүдэй ордон. ТАСС-ай фото.

СЪЕЗДЫН ПРЕЗИДИУМ:

Александров А. П.	Ефремов Л. Н.	Машеров П. М.	Снечкус А. Ю.
Андропов Ю. В.	Золотухин Г. С.	Мжаванадзе В. П.	Соломенцев М. С.
Антонов С. А.	Казанец И. П.	Микоян А. И.	Смирнов В. А.
Ахундов В. Ю.	Канцере В. Ф.	Муравьева Н. А.	Суслов М. А.
Бодюл И. И.	Капитонов И. В.	Наркулова З.	Табеев Ф. А.
Брежнев Л. И.	Келдыш М. В.	Николаев К. К.	Толстиков В. С.
Ващенко Г. И.	Кириленко А. П.	Нуриев З. Н.	Устинов Д. Ф.
Воронов Г. И.	Клепиков М. И.	Овезов Б.	Усубалиев Т.
Воротников С. И.	Кокарев А. А.	Павлов С. П.	Фотиева Л. А.
Ворошилов К. Е.	Конотоп В. И.	Пельше А. Я.	Хитров С. Д.
Гагарин Ю. А.	Косыгин А. Н.	Петров Ф. Н.	Чернышев В. Е.
Галаншин К. И.	Кочинян А. Е.	Подгорный Н. В.	Шелепин А. Н.
Георгиев А. В.	Кулаков Ф. Д.	Полянский Д. С.	Шелест П. Е.
Горячев Ф. С.	Куличенко Л. С.	Пономарев Б. Н.	Шверник Н. М.
Гришин В. В.	Кунаев Д. А.	Расулов Д.	Шибаев А. И.
Громыко А. А.	Кэбин И. Г.	Рашидов Ш. Р.	Шитиков А. П.
Дегтярев В. И.	Мазуров К. Т.	Родионов Н. Н.	Шолохов М. А.
Демичев П. Н.	Малиновский Р. Я.	Рудаков А. П.	Щербицкий В. В.
Егорычев Н. Г.	Малофеев П. Р.	Сагинтаев А.	

Съездын президиумэй гэшүүд һууринуудаа эзэлбэ. Эдэниие съездын делегадууд болон айлшад халуунаар амаршалба.

Украинын КП-гэй ЦК-гай секретарь А. П. Ляшкодо үгэ үгтөө.

Нүхэр Ляшко Съездын секретариадые 25 хүнһөө бүридүүлэн һунгаха гэжэ делегацинуудай түлөөлэгшэнэрэй соведэй даалгабаряар дурадхаба. Секретариат нэгэн дуугаар һунгагдаа.

СЪЕЗДЫН СЕКРЕТАРИАТ:

Ватченко А. Ф.	Ефремов М. Т.	Манякин С. И.	Сурганов Ф. А.
Головченко Ф. П.	Ештокин А. Ф.	Новиков В. Н.	Титов В. Н.
Гришин К. Н.	Карлов В. А.	Пономарев М. А.	Токарев А. М.
Джавахишвили Г. Д.	Катушев К. Ф.	Попов Г. И.	Черненко К. У.
Елистратов П. М.	Корытков Н. Г.	Семичастный В. Е.	Школьников А. М.
Епишев А. А.	Крахмалев М. К.	Сизов Г. Ф.	Щетинин С. Н.
	Ляшко А. П.		

КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Толстиковто үгэ үгтэбэ.

Нүхэр Толстиков Съездын редакционно комиссие 19 хүнһөө бүридүүлэн һунгаха гэжэ, делегацинуудай түлөөлэгшэнэрэй соведэй даалгабаряар дурадхаа. Редакционно комисси нэгэн дуугаар һунгагдаба.

СЪЕЗДЫН РЕДАКЦИОННО КОМИССИ:

Байбаков Н. К.	Дымшиц В. Э.	Ломоносов В. Г.	Степаков В. И.
Бейсебаев М.	Зимянин М. В.	Лощенков Ф. И.	Толкунов Л. Н.
Белуха Н. А.	Игнатов Н. Г.	Мамбетов Б.	Трапезников С. П.
Дементьева Р. Ф.	Кириллин В. А.	Романов Г. В.	Яснов М. А.
Демченко В. А.	Киселев Т. Я.	Рыков В. Н.	

Казахстанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаевта үгэ үгтэбэ.

Нүхэр Кунаев Съездын мандатна комиссие 41 хүнһөө бүридүүлэн һунгаха гэжэ делегацинуудай түлөөлэгшэнэрэй соведэй даалгабаряар дурадхаа. Мандатна комисси нэгэн дуугаар һунгагдаба.

СЪЕЗДЫН МАНДАТНА КОМИССИ:

Абдуразаков М.	Калнберзин Я. Э.	Монашев Л. Г.	Сенькин И. И.
Арутюнян Н. Х.	Капитонов И. В.	Насриддинова Я. С.	Синица М. С.
Аскаров А.	Коваленко А. В.	Новиков И. Т.	Скочилов А. А.
Буденный С. М.	Коваль И. Г.	Новиков К. А.	Смирнов А. И.
Вадер А. П.	Кованов П. В.	Осипов Г. И.	Смирнов А. Н.
Георгадзе М. П.	Коновалов Н. С.	Павлов В. Я.	Смирнов Л. В.
Даниялов А. Д.	Коротченко Д. С.	Патоличев Н. С.	Соколов Т. И.
Диордица А. Ф.	Лесечко М. А.	Поляков И. Е.	Тихонов Н. А.
Ермин Л. Б.	Лутак И. К.	Попов Б. В.	Тока С. К.
Ислюков С. М.	Мальбахов Т. К.	Родионов П. А.	Шевченко В. В.
			Юнак И. Х.

Удаа тээнь съездын зүбшэхэ зүйл баталагдаба:

1. КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл—элидхэлшэнь КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. И. Брежнев.

2. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл—элидхэлшэнь Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Муравьева.

3. СССР-эй арадай ажахые 1966—1970 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд—элидхэлшэнь СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин.

4. Партиин Центральна органуудай һунгалта.

Заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан М. А. Суслов КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхын тула КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Брежневтэ үгэ үгэбэ. Делегадууд ба айлшад тэрэниие нэрьесэ альга ташалгаар угтаа.

Нүхэр Брежневэй элидхэлые ехэ анхаралтайгаар шагнаа, олон дахин альга ташаа.

Удаа тээнь, заседаниин түгэсхэлдэ түрүүлэгшээр һууһан Н. В. Подгорный КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл хэхынь тула тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Муравьевада үгэ үгөө.

Н. А. Муравьевагай элидхэлээр съездын мартын 29-нэй заседани дүүрэбэ.

Съезд мартын 30-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXIII СЪЕЗДД[…] КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ТООСООТО ЭЛИДХЭ[…]

1966 оной мартын 29-дэ ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэһэн элидхэл

Нүхэд делегадууд!

Манай партиин XXII ба XXIII съезднүүдэй хоорондохи үе хадаа орон доторнайшье, мүн уласхоорондын ажабайдалдашье ехэнүүд, шухала үйлэ хэрэгүүдээр баян байгаа. Партиин XX—XXII съезднүүдэй тодорхойлһон хараа шугамые хүтэлбэри болгон, эдэ бүхы жэлнүүдтэ КПСС хадаа коммунизм байгуулгын замаар совет арадые хэлбэришэгүйгөөр ударидажа ябаба. Партиин бүхы ажал ябуулгань КПСС-эй Программые бэелүүлгэдэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада, арадай материальна энхэ тэниглэн байдал саашадань һайжаруулгада, ниитын харилсаануудые нарижуулгада, коммунис үндэр дээдэ мэдэрэлтэй байхаар совет хүнүүдые хүмүүжүүлгэдэ зорюулагданхай байгаа. Совет арадай ажаллахада эб найрамдалта эрхэ нүхэсэл хангахын тулада парти али бүхы оролдолго гаргаа, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсээ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин хүгжэлтэ тушаа хаража үзэхэдэ үнгэрэгшэ үе хадаа партиин зэргэнүүдэй саашадаа бэхижэлтээр, советскэ общество дотор тэрэнэй политическэ болон эмхидхэлэй үүргын дээшэлэлтээр тэмдэглэгдээ. Парти дотор партийна ажабайдалай ленинскэ гол ёһо гуримууд бататгар бэхижээ. Советскэ Союзай Коммунис парти улам бүри хүсэтэй, нягтаар жагсанхай болоо, тэрэниие арадтай холбоһон барисаануудынь улам бүри бүхэжөө гэжэ бидэ мүнөөдэр партиин XXIII съезд дээрэ найдамтайгаар хэлэхэ байнабди. Аха дүү бусад партинуудтай хамта Советскэ Союзай Коммунис парти Маркс—Энгельс—Ленинэй илагдашагүй һургаалай үндэһэ һуури дээрэ уласхоорондын коммунис хүдэлөөе жагсаан нэгэдүүлхын түлөө, ниитэ дайсан—империализмда эсэргүү тэмсэлдэ бүхы дэлхэйн коммунистнуудай ябуулгануудые нэгэдүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсээ, тэмсэнэшье.

Советскэ Союзай **дотоодын хүгжэлтэ тушаа хаража үзэхэдэ** — энэ хадаа Коммунис партиин хүтэлбэри доро долоон жэлэй түсэбэй дүүргэлтые совет арадай шэн габьяата ажалаараа хангаһан үе байгаа. Арадай ажахые, эрдэм, техникэ болон соёл культурые хүгжөөлгэдэ туйлаһан шэнэ туйлалтанууд хадаа экономическа, политическэ болон сэрэгэй талаар Советскэ Союзые бүри ехэ хүсэ шадалтай болгоо. Совет арадай энхэ тэниглэн байдал һайжараа. Ниитын ажабайдалай элдэб һалбаринуудта социалис демократи бэхижэһээр, үргэжэһөөр байна. Социалис байгуулалтын политическэ үндэһэ һуури болгошо хүдэлмэришэн анги ба колхозно тарияашадай холбоо барисаан, Советскэ Союзай олон түмэн үндэһэ яһата арадуудай хани барисаан, бүхы ажалшадай үзэл сурталай-политическэ нэгэдэл өөрынгөө манлай болгошо Коммунис партиие тойрон тэдэнэй жагсаал улам бүри бэхижээ.

Уласхоорондын байдал тушаа хаража үзэхэдэ партиин XXII съездһээ хойшо үнгэрһэн үе хадаа Советскэ Союзай, мүн социализмын дэлхэйн бүхы байгуулалтын уласхоорондын нүлөөнэй хэлбэришэгүй ургалтаар илгарна; колониальна дарлалтада эсэргүүсэн, бэеэ даанхай байдалайнгаа, хүгжэлтынгөө түлөө тэмсэжэ байһан оронууд болон арадуудай шэнэ шэнэ илалтануудаар илгарна; капиталай оронуудтахи хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй эдэбхитэй болоһоноорнь илгарна; уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй саашанхи хүгжэлтөөр илгарна.

Нүгөө талаһаа, энэ үедэ капитализмын ниитэ кризис гүнзэгырһэн, капиталис оронуудай хоорондохи зүрилдөөнүүд һүжэрһэн зандаа байгаа. Империализм, түбхын түрүүндэ США-гай империалис бүлэгүүд сэрэгэй уршагта аашанууд хүрэтэр зутар муухай, гүрдэлгын ябуулгануудые нэгэнтэ бэшэ хэһэн байна. Энээнэй эсэстэ уласхоорондын оршон байдал хурсаданхай.

Зүгөөр империализмын ээрхэг түримхэй ябадалай ургаһан ушар хадаа дэлхэй дээрэ хүсэнүүдэй хубаарилгын тэрэнэй туһада хубилһан тухай огто гэршэлнэгүй. Тад һөөргэ, энэ ээрхэг түримхэй ябуулга хадаа мүнөө үедэ дэлхэйн капиталис байгуулалтын улам бүри ургажа байгаа бэрхэшээлнүүд болон зүрилдөөнүүдтэй ушаржа байһыень гэршэлнэ. Ямаршье арга методууд болон зэбсэгүүдые хэрэглэбэшье, империализм хадаа түүхын хүгжэлтын ябасые һаатуулжа шадахагүй гэжэ үнгэрһэн жэлнүүдэй үйлэ хэрэгүүд дахин дахин харуулба. Мүнөө үеын революционно хүсэнүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлһээр. Империализмда эсэргүү арадуудай тэмсэл шангаданхай.

КПСС-эй ЦК хадаа парти болон гүрэнэйнгөө гадаадын политическэ хараа шугамые зохёоходоо уласхоорондын байдалай бүхы орёо ушарнуудые бүгэдыень хараадаа абалсаа, Советскэ Союзай арадуудай шухала үйлэ хэрэгүүдыень хүтэлбэри болгон абаа, социализмын дэлхэйн байгуулалтын оронуудта коммунис болон социалис байгуулгада шухала эб найрамдалта эрхэ нүхэсэл хангаха, дэлхэйн шэнэ дайе сараха гэжэ оролдоо. Гадаадынгаа политика зохёоходоо, бэелүүлхэдээ Центральна Комитет хадаа аха дүү социалис оронуудай урдахи, мүн бүхы дэлхэйн ажалшадай урдахи манай партиин интернациональна революционно уялгые үндэһэлэн баримталһан байна.

КПСС-эй политическэ хараа шугамай үнэн зүб, бүхы совет арадаар бүрин дэмжэгдэдэг байһыень үнгэрһэн жэлнүүдэй үрэ дүнгүүд лаблан гэршэлээ. Энэ хараа шугамые бэелүүлхын түлөө тэмсэл — манай гол шухала зорилго мүн. Коммунизмын хэрэгтэ, пролетарска интернационализмда, социалис ёһоор һаналаа нэгэдэлгэдэ үнэн сэхэ байха гээшэ манай агуу ехэ ленинскэ партиин ажабайдалайнь, тэмсэлэйнь хуули ёһон байгаа, хэзээдэшье байха.

бүхы дүй дүршэл гэршэлэн харуулна, бидэ энээниие али болохоор үргэдхэхэ хүсэлэнтэйбди.

КПСС тушаа хэлэбэл, аха дүү социалис оронуудтай политическэ харилсаануудаа улам бүри хүгжөөхын, бэхижүүлхын тулада бидэ саашадаашье хамаг бүхы юумэ хэхэбди.

Социализмын оронуудай **экономическа харилсаа холбооной талаар** үнгэрһэн жэлнүүдтэ манай харилсаанууд амжалтатайгаар хүгжэжэ, шэнэ шатада дэбжэн гараа. Хоёр талаһаашье, мүн олон талаһаашье экономическа холбоо барисаанууд нилээд ехээр үргэжөө. Социалис оронуудай хоорондохи эд бараануудай эрьесэ горитойгоор ехэ болоо. Тоосоото үе соо имагтал СЭВ-эй оронуудтай эд бараанай эрьесэ 5,6 миллиард түхэригһөө 8,5 миллиард түхэриг болотороо ургаа. Бэе бэедээ аша туһатай байхаар үйлэдбэриие мэргэжүүлхэ ба хамжуулха тушаа хэдэ хэдэн хэмжээнүүд бэелүүлэгдээ. Манай арадуудай аша туһада научно-техническэ болон соёл культурын холбоо барисаанууд саг үргэлжэ ургажа, бүхэжэжэ байна. Экономическа талаар бэе бэедээ туһалалсаха Советдэй үүргэнь тэрээндэ хабаададаг оронуудай экономикые хүгжөөлгэдэ улам бүри ехэ боложо байна. Мүнөө экономическа ухаан бодол хадаа үйлэдбэриие саашадань мэргэжүүлхэ ба хамжуулха, арадай ажахын түсэбүүдые үлэмжэ зүбөөр холбохо гэһэн зорилгонуудые шиидхэхын тулада ехээр хүдэлнэ. Социалис оронуудай национальна экономико хадаа капитализмтай экономическа мүрысөөндэ саашадаашье амжалта туйлахын тулада шухала эрхэ нүхэсэл ханган, мүнөө үеын научно-техническэ орьёлмо хубисхалтай аб адлихан нигээд лэ хүгжэхэ аргатай гэжэ бидэ олон аха дүү партинуудтай хамта һананабди.

Буржуазна дэлхэйн оронуудайхида орходоо социализмын оронуудай экономико түргэнөөр хүгжэжэ байна. 1961—1965 онуудай туршада социализмын дэлхэйн байгуулалтын промышленна үйлэдбэринь 43 процент ургаа, харин тиихэдэ капиталис оронуудта—34 процент ургаа. Илгаань горитойхон байна бшуу. Теэд капиталис оронуудта үйлэдбэриин ургалтын тоонууд хадаа социализмын оронуудайхи шэнги арадай энхэ тэниглэн байдалай һайжарһаниие харуулһан тоо бэшэ ха юм. Тэрэ тоонууд түбхын түрүүндэ монополинуудай барыша олзын ургажа байһаниие, экономикынь дайнай шэглэлтэй боложо байһаниие гэршэлнэ ха юм.

Экономическа ургалтын булюу түргэн темп сахижа ба хүгжөөжэ, социалис ёһоной үйлэдбэриин булюу һайн талыень үлэмжэ ашагтайгаар хэрэглэжэ, социализмын оронууд шухалын шухала, үнэхөөрөө революционно зорилгонуудайнгаа нэгые шиидхэнэ.

КПСС туһаа хэлэбэл, аха дүү социалис оронуудтай экономическа харилсаануудаа улам бүри үргэдхэхын, бэхижүүлхын тулада бидэ саашадаашье хамаг бүхы юумэ хэхэбди.

Сэрэгэй харилсаа холбооной талаар США толгойтой империалис хүсэнүүдэй ээрхэг түримхэй ябуулгануудай шангадажа байха үедэ социалис оронуудтай манай холбоо барисаан саашадаа бэхижэн байгаа, варшавска хэлсээнэй һудаһанууд бэхижэн нарижажа байгаа. Варшавска хэлсээн — энэ хадаа социализмын оронуудай арадуудай туйлалтануудые хамгаалагша найдамтай түшэг мүн. Энэ хэлсээндэ хабаадагша оронуудай арминууд эгээл оньһон нарин зэбсэгүүдээр зэбсэгжэнхэй. Сэрэгэй һургаалнуудайшье талаар, агаарташье, далай дээрэшье холбоото гүрэнүүдэй арминууд болон элдэб янзын сэрэгүүдэй хамтадаа ябуулга хэхэ барисаан найруулагдана, мүнөө үеын сэрэгэй техникын хүсэ шадал шалгагдана. Варшавска хэлсээнэй организациин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы аха дүүгэй нэгэдэл бэхижэнэ. Хэрэгтэй болоо һаань, энэ хэлсээндэ хабаадагшадай нягта нэгэдэлтэй бүлэнэр социалис байгуулалтаяа хамгаалгада, арадуудайнгаа эрхэ сүлөөтэ ажабайдалые хамгаалгада туйлай ехэ хүсөөрөө бодон жагсахал, ямаршье ээрхэг түримхэйшүүлдэ эрид шанга сохилто үгэжэ шадахал.

КПСС тушаа хэлэбэл, аха дүү социалис оронуудай сэрэгэй харилсаа холбоое улам бүри хүгжөөхын, бүхэжүүлхын тулада бидэ хамаг бүхы юумэ хэхэбди.

Нүхэдүүд!

Харилсаа холбоон ба һаналаа нэгэдэлгэ хадаа социалис байгуулалтын хүсэнэй гол эшэ үндэһэнүүдэй нэгэниинь гээшэ. Энэ харилсаа холбоое хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ гээшэ тус тустаа орон бүхэнэй, мүн бүхыдөө социализмын дэлхэйн байгуулалтын үндэһэн шухала үйлэ хэрэгүүдтэ харюусана, империализмда эсэргүү тэмсэлдэ манай зэргэнүүдэй жагсан нэгэдэлгэдэ туһална.

Мүнөө үедэ вьетнам арадта эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгаяа үргэдхэн, социалис орон байгааша Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүүсэн американска империалистнуудай һэнгэргүй муухайгаар добтолжо байһан оршон байдалда иимэ нэгэдэл илангаяа шухала байна. Гэмсэжэ байгаа Вьетнамда туһа хүргэхэ хэрэгтэ бүхы социалис оронуудай хүсэлэнгүүдые нэгэдүүлхын түлөө КПСС эрид шууд оролдолго гаргана. Вьетнамда боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай, аха дүү вьетнам арадые манай дэмжэжэ байһан тухай хожомоо хэлэхыемни зүбшөөрыт, нүхэдүүд.

Советскэ Союзай Коммунис парти болон […] вет арад хадаа американска империализмда […] гүүсэн, демократическа үндэһэ һуури дээрэ […] рейе нэгэдүүлхын түлөө тэмсэжэ бай[…] аха дүү корей арадые хүсэд дүүрэнээр дэм[…] Корей арад илажа, бүхы Корейн нэгэдэнхэй, […] сүлөөтэй болохо байһандаа манай парти, бүхы […] хүнүүд лаб этигэнэ.

Орёо бэрхэ эрхэ байдалда Кубын социалис […] волюци байгуулһан Америкын түрүүшын ор[…] баатар арад коммунис партиингаа хүтэлбэри […] тэмсэжэ, социализм байгуулжа байна. Куба га[…] раа бэшэ, тэрэ хадаа социалис гүрэнүүдэй […] түгэлдэр харилсаа холбоондо оролсоно. Манай […] хадаа шэнэ общество байгуулхын түлөө тэмсэ[…] Кубын арадтай үнэн зүрхөөрөө нэгэ байна. Со[…] Союз аха дүү Кубые али болохоор дэмжэдэг б[…] хэлбэришэгүйгөөр дэмжэхэшье.

Дэлхэйн социалис байгуулалтын бүхэжэжэ[…] һан тухай хэлэхэ зуураа, социалис хоёр оронон[…] тинуудтай — Хитадай Коммунис партитай, мүн […] баниин ажалай партитай манай харилсаану[…] хангалтагүй зандаа байһыень халаглан тэм[…] мээр байна, нүхэдүүд.

Манай парти, совет арад хадаа Арадай Х[…] тай, тэрэнэй Коммунис партитай хани бариса[…] байхаяа үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ. Бидэ хадаа Ар[…] Албанитай, Албаниин ажалай партитай хари[…] нуудаа һайжаруулхын тулада шухала юумэну[…] бэелүүлхээр тэрэшэлэн бэлэн байнабди.

1963 оной ноябрьда Москвада КПК-гай ЦК […] делегацитай уулзалгын болоһыень таанар мэ[…] Тээ хожомшог манай делегаци Пекиндэ КП[…] хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөө хэһэн байна. К[…] эй ЦК хадаа Москвада гү, али Пекиндэ дээдэ[…] жээн дээрэ шэнэ уулзалга хэхые хитад нүхэдтэ[…] радхаһан байгаа. Иимэ уулзалга ашатай туһатай […] ха һэн ха гэжэ бидэ мүнөөшье тоолонобди, ти[…] марксизм-ленинизмын гол ёһо гуримуудые бари[…] лан, арсалдаануудаа болюулхаар арга замуудые […] хын тулада КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамт[…] салдаануудаа хаража үзэхөөр ямаршье сагта […] байнабди.

Эсэсэй эсэстэ манай партинууд, манай ара[…] бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа, агууехэ ниитэ […] люционно хэрэгэйнгээ түлөө тэмсэлдэ нэгэ жа[…] тайгаар зорихо байһандань бидэ этигэнэбди.

Марксизм-ленинизмын гол ёһо гуримуудые […] римталан, социализмын бүхы оронуудай ком[…] партинуудтай үзэл сурталай-политическэ холбо[…] рисаануудые хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ, социали[…] рэнүүдтэй СССР-эй политическэ, экономическа б[…] бусад холбоо барисаануудые хүгжөөхэ ба бүхэжү[…] социалис харилсаа холбооной нягта нэгэдэлд[…] болохоор туһалха, тэрэнэй хүсэ шадал боло[…] лөөе бүхэжүүлхэ гээшэ парти ба совет гүрэнэ[…] даадын политическэ ябуулгануудай гол шэглэ[…] дэй нэгэнкинь ерээдүйн сагташье мүн байха […] КПСС-эй ЦК тэмдэглэнэ. **Дэлхэйн социалис ба[…] лалтын улам бүри ехэ хүсэтэй болохын, илалт[…] илалта тээшэ дабшахын тулада бидэнһээ дулд[…] бүхы юумые КПСС өөрынгөө зүгһөө хэхэ байна.**

I. СССР-эй УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛ. КПСС-эй ГАДААДЫН ПОЛИТИЧЕСКЭ АЖАЛ ЯБУУЛГА

1. Социализмын дэлхэйн байгуулалта, тэрэнэй нэгэдэл болон хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө КПСС-эй тэмсэл

Нүхэдүүд!

Манай парти болон гүрэнэй гадаадын политическэ олон янзын али бүхы ажал ябуулгада социалис оронуудай харилсаа холбооной хүсэ шадал болон нэгэдэлые бэхижүүлхэ тухай анхарал оролдолго тусгаар шухала һуури эзэлнэ. Социализмын дэлхэйн байгуулалта хадаа уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин туйлай ехэ түүхэтэ туйлалта, манай үеын революционно гол ехэ хүсэн, эб найрамдалай, национальна эрхэ сүлөөгэй, демократи болон социализмын түлөө тэмсэжэ байгааша бүхы арадуудай илангаяа найдамтай түшэг тулгуури гээшэ гэжэ бидэ харанабди. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ социализмын оронуудай дэлхэйн байгуулалта нилээд ехээр бэхижээ, тэрэнэй уласхоорондын хүндэнь, хүн түрэлтэнэй хуби заяанда тэрэнэй нүлөөнь ургаа.

Социализмын оронуудай **политическэ харилсаа холбооной талаар хаража үзэхэдэ** тоосоото үе юугээрээ илгарааб гэхэдэ, эдэ оронуудай аха дүү партинуудай хоорондохи харилсаан марксизм-ленинизмын, социалис интернационализмын, бэе бэеэ дэмжэлгын үндэһөөр, адли тэгшэ эрхэтэй байха, хамааралсахагүй, бэе бэеэ хүндэлхэ, партинууд болон гүрэнүүдэйнгээ бэеэ даанхай байдалые хүндэлхэ гэһэн гол ёһо гуримуудай үндэһөөр хүгжөө. Тоосоото үе соо социалис харилсаа холбооной оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудтай, социалис гүрэнүүдтэй манай харилсаанай баяжаһаниинь дамжаггүй, эдэ харилсаанууд бүри нягта, энэрхы сэдьхэлэй харилсаанууд болоо. Бидэнэр Болгариин Арадай Республикатай, Венгриин Арадай Республикатай, Вьетнамай Демократическа Республикатай, Германска Демократическа Республикатай, Корейн Арадай-Демократическа Республикатай, Кубын Республикатай, Монголой Арадай Республикатай, Польшын Арадай Республикатай, Румыниин Социалис Республикатай, Чехословакиин Социалис Республикатай, Югославиин Социалис Федеративна Республикатай аха дүүгэй һайн харилсаатайбди.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, бэе бэедээ туһалалсаха тухай хэлсээнүүд хадаа социалис гүрэнүүдтэй Советскэ Союзай харилсаае хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Эдэ хэлсээнүүд хадаа ёһотой хани барисаанай гайхамшагта документ мүн. Тэндэ олон жэл соо суглуулагдаһан дүй дүршэл, аха дүү арадуудай харилсаануудай болбосорол ба энэрхы заншал, тэдэнэй интернациональна үндэр дээдэ ёһо гурим согсологдонхой. Тэрэ хадаа манай ниитэ революционно хэрэгтэ алба хэнэ, саашадаашье хэхэ.

Аха дүү оронуудта социалис байгуулалтын хэлбэришэгүйгөөр бэхижэжэ байһыень, ниитын шэнэ харилсаануудай нарижуулагдажа байһыень, арадай энхэ тэниглэн байдалай һайжаржа, социалис гүрэнүүдэй уласхоорондын алдар солын ургажа байһыень тэмдэглэхэдэ бидэндэ урматай һайн байна.

Дэлхэйн социалис байгуулалта урагшаа хэлбэришэгүйгөөр дабшажа ябана. Социалис байгуулалтын гол жама ёһонууд бүхы оронуудта ниитэ хабаатай, эдэ жама ёһонууд һайн мэдээжэ болонхой, хэрэг дээрээ шалгагданхай. Тиихэтээ хамта социалис байгуулалтын оронууд өөһэдынгөө хүгжэлтэдэ шиидхэгдээгүй шэнэ шэнэ зорилгонуудтай саг үргэлжэ ушарна. Эдэ зорилгонууд орёо оньһон аад; олон янзын һудаһатай бодото ажабайдалһаа үндэһэлэн гарана. Эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлхэ бэлэн шиидхэбэринүүд байдаггүй, байхашьегүйнь лабтай. Тиимэһээ социализмын дэлхэйн байгуулалтын хүгжэлтэ хадаа бии болоһон асуудалнуудта марксизм-ленинизмын шалгагдамал үндэһэ һуури дээрэ хододоо творческо ёһоор хандаха эрилтэ табина, дүй дүршэлөө, һанал бодолнуудаа андалдан абалсаха эрилтэ табина.

Социалис оронуудай аха дүү партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондохи ашагтай холбоо барисаанууд, политическэ консультацинууд хуули ёһон болонхой. ЦК-гай октябриин Пленумһээ (1964 оной) хойшо үнгэрһэн жэл хахад соо Президиумэй гэшүүд болон ЦК-гай секретарьнууд, КПСС-эй Центральна Комитедэй олон гэшүүд хэлсээнүүд болон дэлгэрэнгы хөөрэлдөөнүүдые хэхын тулада бүхы шахуу социалис оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй нэгэнтэ бэшэ уулзаһан байна. Манай хани ёһоной уулзалганууд, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөнүүд, һанал бодол болон дүй дүршэлөө дамжуулан абалсалга хадаа хани нүхэдэй, бэе бэеэ гүнзэгыгөөр хүндэлэлгын ёһо гуримаар, социализмын нангин эрмэлзэл болон уг зорилгонуудта манай бултадаа үнэн сэхэ байһан ябадалаар хэзээ бүхэндэ нэбтэрэнхэй байдаг.

Иимэ уулзалганууд хадаа орон бүхэнэй, мүн бүхы социалис байгуулалтын ажал ябуулгадахи эрхим һайн зүйлнүүдые саг соонь, хүсэд дүүрэнээр согсолхо ба хэрэглэхэ, манай оронуудта коммунизм болон социализм байгуулгын политикые амжалтатайгаар зохёохо, уласхоорондын хэрэгүүдтэ үлэмжэ зүб хараа шугам найруулха арга боломжо олгодог. Энэ хадаа тон хэрэгтэй, туһатай ябуулга байһыень ажабайдал,

2. Капиталис байгуулалтын зүрилдөөнүүдэй гүнзэгырэлгэ. Пролетариадай ангиин тэмсэлэй хүгж[…]

Нүхэдүүд!

Капиталис дэлхэйдэ боложо байһан үйлэ […] гүүдые хараадаа абажа, КПСС-эй ЦК өөрынгө[…] даадын политическэ ажал ябуулгые бэелүүлнэ[…] хыдөө капиталис байгуулалта ниитэ кризистэ н[…] дэжэ байна, тэрэнэй дотоодын зүрилдөөнүүд […] гыржэ байна. Эдэ зүрилдөөнүүдээ дабахаяа, с[…] лизмда эсэргүү байлдаанда булигдахагүйе һэ[…] буржуазна дэлхэйн зонхилогшод хадаа эконо[…] гүрэнэй талаһаа гуримшуулгын арга методу[…] хэрэглэлгэдэ, научно-техническэ дэбжэлтэдэ, сэ[…] үйлэдбэриие ехэдхэлгэдэ тусгаар найдажа б[…] байгаа. Зүгөөр энэ хадаа капитализмые муу […] ушаралнуудһаань аршалаагүй, аршалхаш[…] Дэлхэйн хоёр дайнай хоорондохи үеынхидэ […] дайнай һүүлдэхи жэлнүүдтэ капиталис томо […] оронуудта экономическа ургалтынь темп дээшэ[…] башье, капитализмын экономикын тогтууригүй[…] даа байһыень харангүй байхаар бэшэ. Нэгэ баг[…] жэлтын үе сагууд уналтаар һэлгэгдэнэ. Иимэ […] дэлнүүд капиталис олон оронуудта, илангаяа […] да боложо байна.

Саарһа мүнгэнэй хэмһээ ехээр гаргагдажа, […] сэнгэйнь унажа байһые, гүрэнэй үринүүдэй, му[…] зоной үринүүдэй туйлай ехээр ургаһаниие энээ[…] рэ нэмэбэл, капиталис экономикые досооһонь […] даргаха хүсэнүүдэй нэрбэжэ байһаниинь элитэ […] хо, шэнэ шэнэ һандаралнуудта тэрэнэй орохонь […] лашагүй.

Капитализмын хүгжэлтын тэгшэ бэшэ б[…] тухай хуули ёһон хэлбэришэгүйгөөр нүлөөлнэ, […] талис гүрэнүүдэй хоорондохи зүрилдөөнүүд […] дана. Хэдэ хэдэн жэлнүүдэй туршада Баруу[…] пын оронууд болон Япон хадаа экономическа […] тынгаа темпээр США-е ахижа ябаһан байх[…] Зүгөөр һүүлэй жэлнүүдтэ эдэнэр һууринуу[…] андалдаа. США-гай экономическа ургалтын […] дээшээ болоо. Тиихэдэнь Баруун Европодо, Я[…] тэрэнь эрид доошоо унаа.

Дэлхэйн дэлгүүрнүүд дээрэ шэнэ добтолго […] ороһон США-гай монополинууд энээниие һамба[…] лаад абаа. Американска капитал хадаа Ита[…] ФРГ-эйн, Англиин болон бусад оронуудай пре[…] ленность худар дахин хүсэтэйгөөр шургадаг […] Зүгөөр дайнай һүүлдэхи түрүүшын жэлнүүдэ[…] орходоо, мүнөө американска монополинууд […] бүхэжэһэн үрдилдөөшэдтэй мэеэрхэлдэнэ, т[…] рынь олохон ушарта долларто харюугай сохил[…] дые үзүүлнэ.

Баруун Европодошье, тэрэ тоодо «ниитэ дэл[…] гэдэг соо, мүн гүрэнэй-монополис бусад нэг[…] нүүдтэ үрдилдөөнэй тэмсэл хурсаданхай. […]

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

НУХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭЛ

(Эхиниинь 2-дохи нюурта).

…агшадайнь хоорондо зүрилдөөнүүдэй хурсадаһа… шалтагаанаар империалис бүлэглэлнүүд һан…архаяа забдажа байна. Урдынхидаал адляар США хадаа тэрэ бүлэглэлнүүдтэ ороһон гүрэнүү…эй политикые зоргоороо залан зорюулха аргагүй болонхой. Бодомжотой нэгэшье политик хадаа,— арадууд тухай хэлэһэнэйшье дэмы,— «совет эзэрхэг түримхэй ябуулгын аюул» тухай хуурмаг үгэдэ этигэхээ үни хада болинхой, урдань эдэ бүлэглэлнүүд тиимэ худал үгөөр занажа байгуулагдаһан юм. Харин тиихэдэ американска эзэрхэг түримхэй ябуулга — энэ хадаа бүхы хүнүүдэй нюдэндэ харагдажа байһан баримта мүн. Вашингтоной хойноһоо нюдэ бабайгаар дахаха ябадалай ямар аюултай байһаниинь США-гай нүхэсэлшэдтэ улам бүри эли боложо байна.

Тиимэ болохолоороо, капиталис дэлхэй дотор зүрилдөөнүүд болон үрдилдөөнэй шэнэ үе эхилжэ байна.

Мүнөөдэр буржуазна дэлхэйдэ боложо байһан тэээл муу муухай үзэгдэлдэ — экономикые сэрэгэй шэглэлтэй болгохо ябадалда анхарал табингүй байхын аргагүй. Ажалша хүнүүдэй байгуулжа байһан национальна баялигууд хадаа хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулгада бэшэ, харин үхэлэй зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгэдэ улам ехээр зорюулагдана. Түйлэй ехэ зэбсэгүүд суглуулагдаад байна, теэд тиигэбэшье һаань, түргэн зэбсэгжэлгэ хадаа национальна олзо доходой туйлай ехэ хубииень бэе…э шэнгээжэ, үзэгдөөгүй түргэн темпээр бэелүүлэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

НАТО гэжэ бүлэглэлэй бии болоһон сагһаа хойшо энэ бүлэглэлэй сэрэгэй машинануудые байгуулхада, нарижуулгада мянга гаран миллиард доллар гаргашалагданхай. Дайнһаа хойшонхи 20 жэл соо США-гай сэрэгэй гаргашанууд хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээхи хорин жэл соо хэгдэһэн сэрэгэй гаргашануудһаань 48 дахин үлүү ехэ болобо. Мүнөө США-гай федеральна бюджедэй бүхы гаргашануудай гурбанай гурбан хубиһаа үлүүнь сэхэ гү, али сэхэ бэшээр дайн сэрэгэй зорилгонуудта гаргашалагдана.

Томо томо империалис гүрэнүүдтэ дайнай зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгын ургалта хадаа өөрынгөө бороные бүхэжүүлгэдэ нилээд ехэ зөөри гаргашалхынь мүн бусад оронуудые баалана. Экономикые сэрэгэй шэглэлтэй болгохо ябадал хадаа империалис гүрэнүүдэй, түбхын түрүүндэ Америкын Холбоото Штадуудай политикын ниитэ эзэрхэг түримхэй шэглэлтэй таһаршагүй холбоотой. Тэдэнэр хадаа бэеэ һанхай олохон бэшэ гүрэнүүдые өөһэдынгөө зонхилолгодо абаха, хүн түрэлтэнэй социальна хүгжэлтын зам дээрэ хаалта байгуулха гэһэн хүсэлэнтэй. Арадуудые һүйдхэн зобоогшо, бүгэдэндэ шоо үзүүлһэн арьяатан шунахай, дээрмэшэ империализм мүн гэжэ американска империализмые сэгнэһэн ленинскэ сэгнэлтын зүб байһыень түүхын ябаса дахин дахин баталан гэршэлбэ.

Капиталис обществын гол зүрилдөөн — ажал капитал хоёрой хоорондохи зүрилдөөн капитализмын дэлхэйдэ урдынхидаал адли бүрин хүсэтэйгөөр нүрэлжэ байна. Монополинууд хадаа хүдэлмэришэн ангиин, мүн бусад ажалшадай хүзүүн дээрэ улам бүри ехэ тээбэринүүдые ашахаяа һэдэнэ. Мүлжэлтын мэжээн мүнөөнэйхидэл адли иимэ ехэ хүшэр хүндэ хэзээшье байгаагүй. Научно-техническэ хүгжэлтын, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ургалтын үрэжэлнүүдые өөхэн монополистнууд үбэршэлнэ. Харин тиихэдэнь олон хүнүүд ажалгүй үлэжэ, зоболон байдалай дэбжэлтэтэй үедэшье хэдэн миллион хүнүүд хүдэлмэригүйдэлгэһөө хохидоно. Таряашад олон түмөөрөө үгырэн хооһорно, газар дээрэһээ намнагдана.

Буржуазна номнолшодой тараадаг «арадай капитализм» гэдэг тухай, «бүгэдэ ниитын энхэ тэгшэ байдалтай гүрэн» тухай хуурмаг хооһон үгэ…үрнүүдые бодото баримтанууд буруушаан элишэлнэ. Жэшээлхэдэ, 1965 ондо США-гай монополинуудай 45 миллиард доллар, тайлбарилан хэлэхэдэ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ дунда зэргээр нэгэ жэлэйнһээ 4 дахин ехэ сэбэр олзо абаад байхадань, харин США-гай правительствын өөрынь мэдэрһэнэй ёһоор, 32 миллион американецуудай үгытэй ядуу эрхэ байдалда ажаһуухадань, тэндэ ямар тиимэ бүгэдэ ниитын энхэ тэниглэн байдал байха юм.

Ажалшадые улам ехээр мүлжэлгэ хадаа ангиин зүрилдөөнэй хурсадхана, капиталис общество дотор социальна байлдаануудые һүжэрөөнэ. Эдэ жэлнүүдтэ Итали болон Японой, Франци болон Бельгиин, США, Англи болон бусад оронуудай пролетаринар өөрынгөө ажабайдалда монополинуудай добтолгые эсэргүүсэн шанга тэмсэл соогуур бута сохёо, тиимэ хэдэ хэдэн ушарта буржуазиһаа буулта буляан абаһан байха юм. Һүүлэй арбан жэл соо стачкануудта хабаадагшадай тоонь хоёр дахин олон болоо, мүнөө жэл бүхэндэ 55—57 миллион хүнэй хабаададагыень дурдахада ойлгосотой.

Капиталис оронуудта ангиин байлдаануудай боложо байхада хүдэлмэришэн ангиин социально-экономическа, политическэ эрилтэнүүд улам үргэдэнэ. Италида, Францида, бусад оронуудта хүдэлмэришэд болон алба хаагшад хадаа предприятинуудые ударилгада, экономикын шухала шухала һалбаринуудые …нэй мэдэлэй болгохо хэрэгтэ профсоюзуудай хабаадалсахыень эрид шударгыгаар эрилтэ хэнэ, финансова капиталай зонхилолгодо эсэргүүсэн бодоно. Япондо хэдэн миллион ажалшад хадаа салин хүлһэ …шэлүүлхэ эрилтэ хэхэһээ гадна, американска сэрэгэй баазануудые усадхаха, Японско портнуудта США-гай уһан доогуур тамардаг ядерна онгосонуудые орохыень болюулха гэһэн эрилтэ хэнэ.

Өөрынгөө манлай — коммунис партинуудаар толгойлогдоһон капиталис оронуудай пролетариат хадаа империалистнуудай колониальна политикада эсэргүүсэн, империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгын хохоролдо ороһон арадуудые хамгаалан, дайн сэрэг…ахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Һүүлэй үедэ политическэ тэмсэлдээ туйлаһан Франциин хүдэлмэришэн анги болон бүхы зүүнэй хүсэнүүдэй ехэ амжалтанууд хадаа ороной ниитын бүхы ажабайдалда …нэй нүлөөгэй улам бүри ургажа байһыень, олониитын политическэ болбосоролой ургаһыень эли …оор харуулаа. Италиин хүдэлмэришэн анги хадаа …үү хүсэнүүдэй үргэн фронтые толгойлхо зуураа, хархис этэгээдүүдэй зүгһөө арадай демократическа …алтануудта добтолхо гэһэн һэдэлгэнүүдые элирүүлэн таһалдуулна.

Эдэ жэлнүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудта …эһэ яһанай талаар доромжолгодо эсэргүүсэн, хорин миллион негр хүн зоной граждан эрхын түлөө тэмсэлэй хүсэн түгэлдэр дэбжэлтэ болоо. Вьетнамда США-гай империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү үргэн ниитэ американ арадай буруушаалта ургажа байна.

Монополинуудай дарлалтада эсэргүүсэн бодожо байһан бусад социальна түлөөлэгшэд — таряашадай гол түлөөлэгшэд, ухаан бодолто ажалай хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэришэн ангиие тойрон улам бүри жагсажа байна. Монополизмда эсэргүү үргэн фронт бии боложо байна. Энэ дэбжэлтэ хадаа олониитын саашадаа жагсан нэгэдэлгэдэ, эсэсэй уг зорилгын түлөө — общественэ революционно ёһоор хубилгахын түлөө, социализмын түлөө тэдэнэй тэмсэлэй хүгжэлтэдэ туһална.

Капитализмда бүри бэрхэтэй сагууд ерэжэ байна. Тэрэнэй һалан хосорхо ушар улам бүри эли боложо байна. Тиигэбэшье капиталистнууд өөһэдынгөө зонхилолгоһоо һайн дурааараа хэзээшье арсахагүй. Имагтал үсэд шанга ангиин байлдаанууд соо хүдэлмэришэн анги, олониитэ ажалшад илалта туйлаха байна.

Капиталис оронуудта хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн ехэхэн бэрхэшээлнүүдые дабажа, хүшэр хүндэ байлдаануудые хэхэ байһыень бидэ мэдэнэбди. Саашадаа үсөөн бэшэ тиимэ байлдаанууд болохо байна.

Совет ороной коммунистнууд болон бүхы арад хадаа буржуазна оронуудай ажалшадтай һаналаа халуунаар нэгэдэнхэй байһанаа тодорхойлно. Советүүдэй ороной, мүн социализмын бусад оронуудай хүдэлмэришэн ангиин туйлалтанууд хадаа өөһэдынгөө эрхын түлөө, үхибүүдэйнгээ ерээдүйн түлөө, ниитын шэнэ байгуулалтын илахын түлөө тэдэнэй эрэлхэг зоримгой тэмсэлдэ ангиин талаар манай аха дүүнэртэ дэмжэлтэ боложо байһыень мэдэрһэн ябадал совет хүнүүдые зоригжуулна.

3. Дэлхэйн коммунис хүдэлөөе нягтаар нэгэдүүлхын түлөө КПСС-эй тэмсэл

Нүхэдүүд!

Зуун жэлэй урда тээ, коммунизмын тугые Маркс болон Энгельсын үргэн мандуулха үеэр, дэлхэй дээрэ анха түрүүн тэдэнэй эмхидхэн байгуулһан «Коммунистнуудай союз» дотор оройдоо хэдэхэн арбаад хүн тоологдодог байһан юм. **Коммунист** гэһэн омог дорюун, гүн удхатай үгэ тиихэ сагта дэлхэй дээрэ дуулдаа бэлэй. Энэ үгэ хэзээшье замхахагүйгөөр ханхинан дуулдаһан юм. Юундэб гэхэдэ, тэрээн дотор тон үнэн зүб ушар, олон олон миллион ажалша хүнүүдэй ажабайдалай нангин удха ороһон байгаа.

Табин жэлэй урда тээ, капитализмые добтолон унагаахын тула арад зониие Владимир Ильич Ленинэй хүтэлбэри доро манай партиин анха түрүүн жагсаан бодхоохо үедэ, дэлхэй дээрэ 400 мянган коммунистнууд бии байһан. Бүхы түбинүүдэй 50 миллион шахуу тэмсэлшэдые нэгэдүүлһэн 88 коммунис парти мүнөө бии болонхой.

Коммунистнуудай зэргын таһалгаряагүй ургажа, нүлөөнэйнь нэмэжэ байһанай шалтагаан юуб? Ушар юуб гэхэдэ, коммунистнууд ажалшадай үндэһэн эрилтэнүүдые тон хүсэд бүринөөр элирхэйлэн бэелүүлдэг байна. Хүдэлмэришэн ангиин хэрэгтэ заха хизааргүй үнэн байдаг ушар, арад зонтой бодото тодорхой, таһаршагүй нягта холбоон, тэрэнэй революционно дүй дүршэлһөө саг үргэлжэ һургаал абаха шадабари, олониитые толгойлхо, тэмсэлдэ тэдэниие эрэлхэг зоригтойгоор хүтэлхэ шадабари — эдэнь лэ коммунистнуудай хүсэ шадалай эшэ нүхэсэл болоно.

Коммунизм гээшэ ниитын хүгжэлтын теорёор зэбсэгжэһэн, хүн түрэлтэнэй аласай түүхэтэ хараа түсэбые тодо һонороор харадаг, дэлхэй дээрэхи гансахан политическэ хүдэлөөн болоно. 1957, 1960 онуудта болоһон зүблөөнүүд дээрэ аха дүү партинуудай хамтааран тодорхойлһон коммунис хүдэлөөнэй гол хараа шугам хадаа эб найрамдалай, демократиин, национальна талаараа бэеэ даалгын ба социализмын хэрэгэй илалта хангаха хараа шугам мүн. Энэ хараа шугам бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харюусана. Һүүлэй жэлнүүдтэ олонхи коммунис партинууд тус хараа шугамые үндэһэ болгон, шэнэ программна документнүүдые баталан абаһан, тэдэнь национальнашье, интернациональнашье хүсэл эрмэлзэлнүүд ба зорилгонуудые хараада абана.

Эдэ жэлнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай эрхилһэн уласхоорондын ажал ябуулгань бусад коммунис, аха дүү партинуудай эмхидэлые, аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэлгые саг үргэлжэ бэхижүүлхэ, тиихэтээ хамта уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй гол хараа шугамые бэелүүлхын түлөө тэдээнтэй хамта тэмсэхэ гэһэн хэлбэришэгүй хүсэл эрмэлзэлээр нэбтэрэнхэй байгаа.

1960 онһоо хойшо бүхы дэлхэй дээрэхи коммунистнуудай тоо 14 миллион хүнөөр олон болоо. Олониитэтэй эдэнэй холбоо барисаан бүри ехээр бэхижээ. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөн мүнөө сагай политическэ эгээн ехэ нүлөөтэй хүсэн боложо, өөрынгөө байдалые улам батадхаһан байна.

Социалис оронуудай компартинууд угаа ехэ зохёон байгуулхы хүдэлмэри ябуулна. Эдэнэр экономико, шэнэ социальна харилсаануудые хүгжөөхэ, олониитые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ орёо зорилгонуудые шиидхэнэ, социалис туйлалтануудые хамгаалгын хэрэг хангана. Энэнь түүхэтэ удха шанартай ябуулга болоно. Энэнь социализмын уласхоорондын хүсэ нүлөөе улам бэхижүүлнэ, дура татагша суртал бодолойнь хүсые бүхы дэлхэй дээрэ бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэн мандуулна.

Капиталай оронуудтахи коммунис партинууд монополинуудта эсэргүү олониитын тэмсэл толгойлон, ангиин байлдаанууд дотор революциин политическэ армиие хүмүүжүүлэн жагсаана. Капиталай олохон оронуудтахи коммунис партинууд улад зоной бүхы ажабайдалда мүнөө ехээр нүлөөлдэг болоо. Коммунистнууд — хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай, түрүү интеллигенциин эрхим хүбүүд. Эдэнэй дундаһаа олониитын ба политическэ ехэ ажал ябуулагшад, ажалшадай хэрэгэй түлөө шэн зоригто тэмсэлшэд урган гарана. Коммунистнууд гээшэмнай капиталис оронуудтахи олохон профсоюзуудай, ниитын демократическа эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд; коммунистнууд — публицистнүүд, эрдэмтэд, уран зохёолшод, багшанар юм; коммунистнууд буржуазин диктатурада эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэлэй бадаржа байгаа оронуудтахи партизан отрядуудые, революционернүүдэй нюуса бүлэгүүдые толгойлно. Эдэ бүгэдэнь компартинуудай нүлөөнэй улам ехэ боложо, арад олониитэтэй эдэнэй таһаршагүй нягта холбоотой байдагай бодото гэршэ мүн.

Франци, Итали, Финлянди, Бельги, Англи, Австри, Дани, Кипр, Австрали болон Канадада, Инди, Цейлон, Сири ба Иирагта, Судан, Урда-Африкын республика, Чили болон Уругвайда, Аргентинэ, Колумби, Бразили ба Эквадорто, Мексикэ, Гватемаль болон бусад оронуудта — хаа хаанагүй, компартинуудай бии байгаа бүхы орон нютагуудта эдэнэр олониитэдэ нүлөөгөө ехэ болгохын түлөө, хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай аша туһын тулада шэн нэтэрүүгээр тэмсэжэ байнад. Коммунистнууд олониитын дура талархалые улам ехээр татана. Европын ба Латиин Америкын хэдэ хэдэн оронуудтахи коммунис партинууд политическэ ехэ хүсэн болоо.

Коммунистнууд — хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бата нэгэдэлэй түлөө тон эдэбхитэй тэмсэлшэд. Һүүлэй үедэ энэ нэгэдэлэй түлөө тэмсэлэй талаар зарим тэды амжалтанууд туйлагдаа. Тиигэбэшье энэ хэрэгтэ үшөөл ехэхэн бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Эдэ бэрхэшээлнүүдэй түлөө харюусалгые түбхын түрүүн социал-демократиин баруунай талын удамаршад харюусаха байна. Гэхэ зуура, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бодото хүсэл эрмэлзэлые эдэ удамаршад элирхэйлдэггүй. Капитализмые хамгаалха, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй дундахи һанал бодолой алгасалые үлөөхэ зорилготой, социал-демократиин баруунай талын удамаршадай политикын ямар аюултай байһые хүдэлмэришэн анги бүри эли тодоор харадаг боложо байнхай. Монополис капиталда эсэргүү тэмсэлэй талаар хүсэеэ хамтадхан нэгэдхээд лэ байбал, бодото амжалта туйлажа болохо гэжэ олониитэ ажалшад өөһэдынгөө байдал дээрэһээ эли тодоор үнэншэжэ байнхай. Хүдэлмэришэн анги өөрынгөө зэргые улам батаар нэгэдхэхэ гэжэ эрмэлзэнэ, энэ хүсэлэл эрмэлзэлээ бэелүүлхэ байһандань ехээр этигэнэбди.

Империализмын колониальна ёһо гуримай буруутан уналга, бэеэ даанги олохон шэнэ гүрэнүүдэй дэлхэй дээрэ бии болоһон ушар **Ази, Африка ба Латиин Америкэдэхи коммунис хүдэлөөнэй** үмэнэ шэнэ зорилгонуудые табиба. Национально-сүлөөрэлгын революцинуудай гал дүлэн соогуур мүндэлһэн энэ хүдэлөөн, тэдэ революцинуудые түгэсхэхын түлөө, сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдал бэхижүүлхын түлөө, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэлдээ бүри ехэ хүсэ оложо байнхай.

«Сүлөөтэ» гэжэ худалаар нэрлэгдэдэг капиталис байгууламжата оронууд доторхи коммунистнуудай зам түбэгтэй, бэрхэтэй юм. Коммунис хүдэлөөнэй алхам бүхэн дүй дүршэлтэй, мэхэтэй ба хэрзэгы шаруун дайсантай тулалдаһан хатуу шанга тэмсэл дотор хэгдэнэ. XIX зуун жэлэй һүүл багтахи түрүүшын нюуса марксис кружогуудһаа, 1905 оной баррикадна байлдаануудһаа эхилээд, Агууехэ Октябриин революционно байлдаануудые дамжан, социализмын илалтада асарааша алдарта замаар ябажа ерэһэн манай парти дайсанай таһалгаряагүй шаба тодхожо байгаа һомон доро, арадай хэрэгэй түлөө тэмсэхын тула али тухай ехэ эрэлхэг зориг, бата тэсэбэри, баатар габьяа гаргаха эрилтын коммунистнуудай урда табигдадаг байһые манай парти һайн мэдэнэ. Испаниин, Португалиин, Грециин, Баруун Германиин, Венесуэлын, Перугэй, Урда-Африкын Республикын ба бусад хэдэн оронуудай компартинууд хэдэн олон жэлэй турша соо нюуса байдалда байһаар. США-гай компарти тон бэрхэтэй оршон байдалда, полициин угаа ехэ хүсэнэй добтолгые тэсэн дабаад, коммунизмда эсэргүү буржуазин хүлһэнэй номнолшодой зүгһөө саг үргэлжэ нэрбэгдэбэшье, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ байна.

Буржуазна хархис этэгээдүүд үзэл бодолой, политическэ тэмсэлэй талаар коммунистнуудые илаха хаба шадалгүй байхадаа, коммунис партинуудта эсэргүү гүрдэлгэ мүрдэлгын замда, ажалшан арадай үнэн хүбүүдэй аминдань хоро хүргэлгын замда ороно.

Манай бүхы парти, манай бүхы арад зон Индонезидэхи коммунистнуудта эсэргүү хюдалга мүрдэлгые ехээр зэбүүрхэн буруушаана. Энэ ороной хархис этэгээдүүд сүүдгүйгөөр, мүрдэлгэ хэнгүй хэдэн арбаад мянган хүнүүдые зэрлиг муухайгаар хэһээһэн, хюдаһан байна. «Гэмынь» юуб гэхэдэ, эдэнэр коммунис партиин гэшүүд байгаа. Коммунис партиие мүрдэжэ байһан, хоримжолһон ябадал Индонезиин революционно хүсэнэй нэгэдэлдэ эсэргүү сохилто болоно, империализмда эсэргүү фронтые һуларуулна, манай хани барисаата индонез арадай аша туһада ехэ хохидол ушаруулна. Индонезиин национальна бэеэ даанги байдалай түлөө, ажалшадай ашаг туһын түлөө баатар габьяата тэмсэлшэдые—коммунистнуудые хорото зорилгоор алажа хюдажа байһан ябадал болюулха эрилтэ табинабди.

Хархис алууршад һүүлэй жэлнүүдтэ коммунистнуудай дундаһаа элитэ мэдээжэ олохон ажал ябуулагшадые үгы хээ. Оронуудайнгаа арадуудай зол жаргалай түлөө, социализмын түлөө тэмсэдэг олохон гайхамшаг тэмсэлшэд полициин түрмэ хиндангуудта хаагдажа зобоогдоһон, наһа бараһан байха юм. Эдэ хүнүүд үхэлгүй мүнхэ, эдэнэр олон үетэнэй зүрхэ сэдьхэл дотор оршон байха.

Хархис этэгээдүүдэй ямаршье хэһээлгэ зобоолго, ямаршье хюдалга коммунистнуудай зоригые хухалжа шадахагүй. Манай хүдэлөөн cooһoo сүүта баатарнуудай урган гарадаг, үзэл сурталай, граждан ба хубиин эрэлхэг зоригой онсо гайхамшаг жэшээнүүдые харуулдаг байһандань омогорхонобди.

Нүхэдүүд!

Коммунис хүдэлөөнэй амжалта арсашагүй ехэ. Гэбэшье коммунистнууд гээшэмнай оршон байдалые ухаансараар сэгнэдэг юм. Илалтануудаа тоолохоһоо гадна, мүн зүб тобшололнуудые хэхын тула дутуу дундануудыешье хараада абалсаха хэрэгтэй гэжэ Владимир Ильич Ленин заадаг байһан.

Ангиин тэмсэлые хүтэлбэрилхэ гээшэ ехэ, орёо бэрхэтэй онол шадабари болоно, мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү орёошье байжа магад. Аха дүү партинуудай тэмсэл ябуулдаг оршон байдалынь тон олон янзын байна. Революционно тэмсэлдэ социальна шэнэ бүлэг хүнүүд, бүхэли арадууд элсэн жагсана. Тэдэнэй уг заншалнуудынь олон янзын, экономическа эрхэ байдалынь ондо ондоо, тэмсэхэ дүй дүршэлынь адли бэшэ байна. Эдэ бүгэдэнь компартинуудай ябуулгадашье нүлөөлнэ.

Бодото байдалаар туршагдаһан, шалгагдаһан стратегиин ба тактикын ленинскэ гол ёһонуудые хүтэлбэри болгодог, оршон байдалые зүбөөр хараада абадаг партинуудайл амжалта туйладаг байһые һүүлэй жэлнүүдтэхи революционно хүдэлөөнэй дүй дүршэл үшөө дахин баталан харуулаа. Марксистско-ленинскэ хараа шугамһаа баруулжаашье, мүн «зүүлжээшье» хэлбэрин хадууралга национализмын, шовинизмын, оройлон зонхилхо гэдэг эрмэлзэлгын үзэгдэлнүүдтэй холбогдоод байбал, илангаяа ехэ аюултай болодог гэжэ бодото байдал харуулна. Коммунистнууд энээнһээ зохихо тобшололнуудые хэнгүй байха аргаһьгүй.

Нүхэдүүд, дэлхэйн коммунис хүдэлөөн һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ бэрхэшээлнүүдтай дайралдаха ушартай болоһыень мэдэнэт. Энэ асуудалаар КПСС-эй баримталдаг хараа бодолые съездын делегадууд һайн мэдэнэ. Бултанаймнай дайсадта ашаг туһа хүргэжэ болохоор арсалдаануудай мүнөө хүрэтэр зайсуулагдаагүй байһандань ехэтэ шаналнабди. Манай һанамжын ёһоор, энэ ушар аха дүү партинуудай нэгэнэйншье ашаг туһада, мүн дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй бүгэдын ашаг туһада харюусахагүй байна. Манай хүдэлөөнэй зэргые нэгэдхэн жагсаалгада туһалха гээшэ бүхы коммунистнуудай уялга болоно гэжэ КПСС тоолоно. Коммунис хүдэлөөндэ хабаатай бүхы отрядуудай һанал бодолойнь нэгэдэлэй бата бэхи байха тума, империализмда эсэргүү уласхоорондын фронт хүсөөр ехэ байха, дэлхэйн революционно хүдэлөөн бүри амжалтатайгаар хүгжэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК батаар этигэнэ.

Мүнөөнэй оршон байдалда коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ ямар тодорхой арга замууд бии гэжэ манай парти тоолоноб?

КПСС-эй ЦК-гай һанамжын ёһоор, коммунистнуудай зэргые бүри нягтаар эмхидхэн жагсааха марксистско-ленинскэ һайн хараа шугам — 1957, 1960 онуудта аха дүү партинуудай зүблөөнүүдэй тодорхойлһон гол хараа шугам бии байна. Энээниие ажабайдал тон шангаар шалгаад, тэрэ шалгалтые тус хараа шугам тэсэжэ гараа. Энэ хараа шугамда үнэн байха гээшэ революционно хүдэлөөнэй нэгэдэл хангалгын, шэнэ амжалтануудые туйлалгын найдамтай нүхэсэл болоно гэжэ бата этигэлтэйгээр хэлэжэ болохо байна.

Нэгэдэлээ бэхижүүлхын тулада эдэнэй хоорондын хани харилсаанай талаар партинуудай хамтадаа зохёоһон ёһо гуримуудые — бүрин тэгшэ эрхэтэй, бэеэ даадаг байлгын, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсадаггүй, бэе бэеэ харилсан дэмжэдэг, интернациональна ёһоор һаналаа нэгэдэнхэй байлгын ёһо гуримуудые сахиха эрилтэ табигдана. Коммунис партинууд революционно хүдэлмэриин ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Урдахи зорилгонуудаа шиидхэхэ үнэн зүб шиидхэбэринүүдые эдэнһээ үлүү һайнаар хэншье оложо шадахагүй байха. Коммунис хүдэлөөнэй талаар оройлон зонхилхо гэдэг али бүхы ябадалые КПСС буруушаана, бүхы партинуудай хоорондо үнэхөөрөө интернациональна тэгшэ эрхэтэ харилсаанай бэелүүлэгдэхые хүсэнэ.

Арсалдаанай гараад байхадашье, империализмда эсэргүү тэмсэлэй аша туһада, империализмын эзэрхэг ябуулгануудта эсэргүү харюу сохилтоёо улам шангадхахын тула, арадуудай сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай аша туһада бүхы оронуудтахи коммунистнуудай нэгэн һаналтай ябуулга туйлажа болохо, туйлаха шухала гэжэ манай парти, бусад марксистско-ленинскэ партинуудтал адляар, тоолоно. Вьетнамда эсэргүү американска эзэрхэг түримхэй ябуулгые болюулхын түлөө тэмсэл, империализмын хорото добтолгодо эсэргүүсэгшэ Африкын, Азиин, Латиин Америкын түрүү хүсэнүүдые дэмжэхэ, хэдэ хэдэн оронуудтахи хархис этэгээдүүдэй харшалалга мүрдэлгэһөө манай аха дүүнэр-коммунистнуудые хамгаалха ябадал — мүнөө империализмда эсэргүү тэмсэлэй эдэ бүхы, мүн бусад шухала зорилгонууд — коммунистнуудай бүхэдэлхэйн армиин нягтаар эмхидэн жагсанхай байха тума бүри амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ болоно.

Һүүлэй үедэ компартинуудай түлөөлэгшэнэрэй хэһэн зүблөөнүүд, уулзалганууд дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нягтаар эмхидэлгын хэрэгтэ ехэ туһа хүргөө. Манай парти энэ мэтын харилсаануудые ехэ удха шанартайда тоолоно. Һүүлэй жэл хахадайл турша соо аха дүү 60 партиин 200 гаран делегацинуудтай уулзалганууд манайда болоһон байна. Саашадаа олон талын, хоёр талын хабаадалгатай уулзалгануудые хэхэ, дүй дүршэлөө ходо халан абалсаха, шухала зорилгонуудые нүхэдэй ёһоор зүбшэн хэлсэхэ гээшэ аха дүү партинуудай хоорондын харилсаандахи зүб, туһатай хэрэг байхаһаа гадна, коммунис хүдэлөөнэй жагсаалые нягтаруулха һайн зам бололсоно.

Компартинуудай уласхоорондын зүблөөн коммунистнуудай интернациональна нэгэдэл хангалгын, ажабайдалаар табигдаһан шэнэ зорилгонуудые хамтааран хаража үзэлгын шухала, шалгармал формо болоно гэһэн аха дүү партинуудай һанамжые КПСС-эй Центральна Комитет сүм зүбшөөн дэмжэнэ. Шухала болоһон ушарта шэнэ зүблөө зарлаха гэһэн хараа бодол баримталнабди.

Компартинуудай тон олонхинь уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин революционно түрүү манлайн интернациональна эмхидэл жагсаалые шууд аршалан хамгаална гэжэ бодото баримтанууд баталан гэршэлнэ. Бүхы революционно отрядуудай гол хүсэл эрмэлзэлэлэй яашагүй адли байһан ушар—коммунистнуудай нэгэдэлэй бүрилдэдэг, бэхижэдэг эшэ нүхэсэл болоно. Ниитын дайсантай тэмсэхын тула өөһэдынгөө зэргые улам нягтаруулая! гэжэ бидэнэр съезд дээрээ дабтан уряалнабди.

Нүхэдүүд!

Советскэ Союзай Коммунис парти өөрынгөө интернациональна революционно уялгада ходоодо үнэн байдаг. Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй түлөөлэгшэдые, тэдэнээр дамжуулан бүхы дэлхэйн коммунистнуудые манай съездын трибуна дээрэһээ иигэжэ найдуулнабди:

КПСС хадаа Маркс—Энгельс—Ленинэй агууехэ һургаалай үндэһөөр, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй хамтаараа тодорхойлһон хараа шугамай үндэһөөр бүхы аха дүү партинуудай интернациональна нэгэдэлые бэхижүүлхын түлөө хэлбэришэгүй тэмсэхэ.

Бидэнэр саашадаашье ревизионизмые, хуушарһан үзэл баримталдаг ябадалые буруушаан, үндэһэ яһанай үзэл гаргалгые буруушаан эбсэшэгүй шангаар тэмсэхэ, марксистско-ленинскэ һургаалые хүгжөөн мандуулхын түлөө тэмсэхэбди.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭЛ

(Эхиниинь 2—3-дахи нюурта).

Манай парти саашадаашье империализмда эсэргүү, агууехэ уг зорилгын түлөө — эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ даахан байдалай түлөө, социализмын ба коммунизмын түлөө тэмсэлэй талаар бүхы дэлхэйн компартинуудай хамтаараа ябуулга хэхэ хараа бодол баримталан бэелүүлхэ байха.

4. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтэ. Арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые манай партиин дэмжэлгэ

Нүхэдүүд!

КПСС-эй ЦК эдэ жэлнүүдтэ колониальна дарлалтада эсэргүү арадуудай тэмсэлые бүхы талаарнь дэмжэхэ, сүлөөрhэн гүрэнүүдтэй тэгшэ эрхэтэй байлгын, сүлөөтэ эрхыень шууд хүндэлэлгын, тэдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүй хараа бодол сэхэ шууд баримталдаг байгаа.

Үнгэрhэн жэлнүүдэй туршада национально-сүлөөрэлгын хэрэг нилээд урагшаа дабшаhан байна. Бэеэ даахан үшөө 17 гүрэн дэлхэйн карта дээрэ бии болоо. Тэдэнэй дунда Алжирай Арадай-Демократическа Республика, Кени, Уганда, Танзани, Замби болон бусад бии. Мүнөө Ази, Африка бүхыдөө шахуу колониальна дарлалтын гэнжэhээ мултаранхай. Энэнь — империализмда эсэргүү сүлөөрэлгын тэмсэлэй талаар тэндэхи арадуудай туйлаhан агууехэ туйлалта.

Гэхэ зуура, колониальна гутамшаг ёhо гуримуудые империалистнуудай зэбсэгэй хүсөөр үлөөхэ hэдэлгэ гаргадаг оронууд дэлхэй дээрэ мүнөөшье бии. Анголын, Мозамбигай, «Португальска» Гвинейн, Урда Аравиин патриодууд гадаадын богоолшологшодто ба булимтарагшадта эсэргүүсэн, баатарлигаар тэмсэнэ. Урда Африка ба Урда Родезидэхи нюур шарай баримталдаг хархис ёho гуримуудта арад түмэнэй эсэргүүсэлгын хүдэлөөн улам үргэдэжэ байна. Манай парти, совет арад энэ тэмсэлыень эдэбхитэйгээр дэмжэнэ, хари газарай булимтарагшадта эсэргүүсэн, өөhэдынгөө сүлөөтэ, бэеэ даанги байдалай түлөө тэмсэгшэ арадуудта түгэс бүрин туhаламжа үзүүлжэ байна, үзүүлхэшье байха. Колониализмын hүүлшын гуламтануудай усадхагдаха, сүлөөлэгдэhэн газар нютагуудтахи арадуудай үндэhэн сүлөөгэй тугуудые хиидхэн намилзуулха саг холо бэшэ болоо гэжэ hайн мэдэнэбди. Энэнь — түүхын шиидхэбэри мүн, имэ ушар зайлашагүй болохо байха.

Гүрэн түрын талаар бэеэ даанги байдал туйлаhан оронуудай арадууд колонизаторнуудай ээрхэг зонхилолгын хүндэ хүшэр хойшолонгуудые усадхахын түлөө тэмсэжэ байна. Эдэ оронуудай байгаалинь айхабтар ехэ баялигуудтай. Гэхэ зуура, үйлэдбэрилэгдэдэг зүйлнүүдэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар эдэ оронууд экономическа хүгжэнги оронуудhаа үшөө 20—40 дахин гээгдэнхэй байhаар. Теэд бэеэ даhан байдалтай болоhон арадууд үни заяанайнгаа гээгдэлые усадхахаар хүсэд шиидэнхэй.

Сүлөөрhэн оронуудтахи шэнэ байдал империализмда эсэргүү айхабтар шанга тулалдаанууд дотор, эдэ оронуудай хүгжэлтэ дэбжэлтын хүсэнэй ба хархис талын хүсэнэй хоорондын шанга тэмсэл соогуур мүндэлнэ. Социальна зарим бүлэг хүнүүд империализмын зүгhөө дэмжэгдэн, сүлөөрhэн оронуудай хүгжэлтые капиталис замаар шэглүүлхэ гэжэ оролдоно. Бэшэниинь арад зоной олонхиин ашаг туhые үндэhэ болгон, социальна хүгжэлтэ дэмжэлтын, үнэхөөрөө национальна бэеэ даанги байдалай замаар хүгжөөхэ гэжэ оролдоно.

Бодото байдал дээрэhээ харахада, сүлөөрhэн оронуудтахи бүхы патриотическа, түрүү үзэл бодолтой, демократическа хүсэнүүдэй эмхидэл нэгэдэлэй бата бэхи байха тума социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын, национальна бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэл амжалтатайгаар ябуулагдана. Энэ тэмсэлдэ коммунистнууд — империализмда эсэргүү, арад түмэнэй аша туhын түлөө шэн зоригто тэмсэлшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Энээн тухай мартаhан, үнгэрхэдөө коммунистнуудые мүрдэдэг, хашадаг газарнуудта национальна бэеэ даанги, сүлөөтэ байдалай хэрэгтэ хоро хохидолой ушаруулагдахань элитэ.

Сүлөөрhэн гүрэнүүдэй олониинь диилдэhэн булигдаhандаа хоролхоhон империализмын экономическа дарлалта мүлжэлгэдэ, политическэ хашалтада мүнөө хүрэтэр нэрбэгдэжэ байhаар. Энэ ушарые хараада абангүй байжа болохогүй. Империализм шэнэ, бүри мэхэтэй муухай аргануудые хэрэглэн, арадуудые дарлаха мүлжэхэ арга боломжотой байха гэhэн элдэб эсын hэдэлгэ гаргана.

Капиталис монополинууд Азиин, Африкын ба Латиин Америкын олохон оронуудай экономико болон ресурсые үшөөл ехэээр хинан байсаажа, тэдэниие гам хайрагүйгөөр дээрмэдэжэ үргэлжэлhөөр. США, Англи ба бусад империалис гүрэнүүд имагтал капитальна хүдэлмэридэ зорюулагдаха ашаг олзын түхэлтэйгөөр мүнөө тэндэhээ жэл бүри 6 миллиард шахуу доллар гарган абана.

Империалистнууд хадаа сүлөөрhэн оронуудтахи дотоодын зүришэлдөөнүүдые хаа хаанагүй, али болохо газартань хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Тэдэнэр зарим ниитын, үндэhэ яhатанай ба бүлэг угсагаатанай хоорондо зүрилдөө үүдхэнэ, политическэ ажал ябуулагшадые бэе бэедэнь зүришүүлхэ, гадаадын капиталтай холбоо, харилсаа хэhэнэй үндэhөөр баяжаhан тон хархис, урбан хулжаhан бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдые засаг захиргаанда оруулха гэжэ оролдоно. Зарим оронууд дотор арад зондо харша ёho гуримуудые тогтооно. Тиимэ ёho гуримуудай түлөөлэгшэд уласхоорондын оршом соошье империализмын туhамаршадай үүргэ дүүргэхэhээ сээрлэдэггүй байна.

Империалистнууд бол сүлөөрhэн оронуудай гүрэн түрынь бүрин эрхэтэ байдалые тооногүй. Тэдэнэр бусад арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ зэбсэгэй хүсөөр хамаархаха «эрхэтэйбди» гэжэ убай hэнгэргүнгөөр мэдүүлнэ. Латиин Америкын оронуудай хэрэгүүдтэ зэбсэг хэрэглэн хамаархаха тухай США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын hаяхан гаргаhан шиидхэбэри эндэ хэлэгдэhэнэй гэршэ болоно. Энэнь бүхы дэлхэй дээрэ зэбүүрхэл үүсхээ. Энэнь үнэндөө — Доминиканска Республикада США-гай зүгhөө зэбсэгэй хүсөөр hаяхан түримхэйлэн доблолhон ябадал мэтэ, империалистнуудай ээрхэг түримхэй ябуулгануудые хуулита болгохо гэhэн hэдэлгэ мүн.

Эдэ бүгэдэнь — шэнэ түхэлэй колониализмын политикын үзэгдэлнүүд болоно. Энээндэ эсэргүү тэмсэлые тон шухала зорилгонуудаймнай нэгэн гэжэ бүхы түрүү хүн түрэлтэн тоолоно. Сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэлэй замда жагсан ороhон арадуудай өөhэдынгөө хэрэгые илалтадань хүргэхэ байха, эдэниие дахинаа дарлаха богоолшолхо гэhэн hэдэлгэнүүдтэ ёhотой харюу сохилто хэхэнь дамжаггүй.

Үнгэрhэн жэлнүүдэй турша соо Азиин, Африкын бэеэ даанги тон олонхи гүрэнүүдтэй манай харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэнэ гэжэ КПСС-эй ЦК съездэ ханангяар элидхэжэ шадаха байна. Эдэ гүрэнүүдтэй СССР-эй хэдэг худалдаа наймаан, экономическа ба соёлой харилсаа холбоон нилээд үргэдхэгдөө. Проект табидаг манай эмхинүүдэй туhаламжаар, совет мэргэжэлтэд-барилгашадай хабаадалгатайгаар Ази, Африкын оронуудта 600 шахуу промышленна, хүдөө ажахын ба бусад барилганууд хэгдэжэ байнхай. Эндэхи олохон оронуудай шэдхэ шэрэнгинүүд соо, халуун наранда хататараа шарагдаhан сүл талануудта хүдэлмэрилдэг совет геологическо-шэнжэлгын партинууд hаяшаг тогтоhон эдэ гүрэнүүдэй газар соохи баялигуудаа уудалан ашаглалгадань, тэдэ баялигуудые оронойнгоо экономико хүгжөөхын тула хэрэглэлгэдэнь туhална.

Советскэ Союзай туhаламжаар эдэ оронууд дотор 100 гаран hургуули, медицинскэ эмхи зургаанууд, эрдэм ухаанай центрнүүд баригдаа, баригдажашье байна. Совет дээдэ hургуулинууд, техникумүүдтэ Азиин, Африкын, Латиин Америкын оронуудhаа ерэжэ hурадаг студентнэрэй тоо hүүлэй табан жэлэй турша соо хоёр дахин шахуу олон болоо. Мүнөө Ази болон Африкын 28 орон дотор хүдэлмэрилжэ байдаг совет багшанарай, врачнуудай ба соёл гэгээрэлэй бусад мэргэжэлтэдэй тоо үнгэрhэн үе соо дүрбэ дахин нэмээ. Совет хүнүүд тэндэ шэн зоригтойгоор, үнэн зүрхэнhөө, хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана. Эдэнэр манай оронуудай хоорондын хани барисаа бэхижүүлгэдэ ехэ туhа хүргэнэ. Эдээн доторнь совет арадай пролетарска интернационализм бодото дээрээ бэелэн харагдана.

Манай парти ба гүрэн сүлөөрhэн оронуудта, бүхы дэлхэйн оршом соо али бүхы дэмжэлгэ үзүүлнэ. СССР-най hая тогтоhон национальна гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ империалистнуудай хамаархалгые буруушаан, бэеэ даанги гүрэнүүдые хоорондонь тулалдуулха, өөhэд зууранъ зүришэлдүүлэн, хүсыень буурулха гэhэн шэнэ түхэлэй колонизаторнуудай hэдэлгые буруушаан, эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Уласхоорондын олохон шухала асуудалнуудаар Азиин, Африкын, Латиин Америкын бэеэ даанги гүрэнүүдтэй амжалтатайгаар харилсанабди. Энэ харилсаа холбоогоо хүгжэлтэ дэбжэлтын, амгалан тайбан байдалай аша туhада улам саашадань хүгжөөхэ байхабди.

Нүхэдүүд! hаяшаг сүлөөрhэн хэдэ хэдэн оронуудай социальна түрүү хүгжэлтын замда ороhониинь hүүлэй жэлнүүдэй тон шухала ушар болоно. Тиин, «Капиталисбэшэ хүгжэлтын зам — эдэнэй хэтэ заяанай гээгдэлые усадхаха, ажабайдалайнь арга боломжые hайжаруулха тон hайн зам болонол гэжэ арад зон этигэхэ байха. Энэл замаар арадууд дарлалта мүлжэлтэhөө, үгытэй ядуу, үлэн хооhон байдалhаа мултаржа шадаха» гэжэ Мэдүүлгэ дотороо бэшэhэн, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай 1960 оной Московско зүблөөнэй тобшолол бодото дээрээ тодорон зүбтөө.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республика, Алжир, Мали, Гвиней, Конго (Браззавиль), Бирмэ мэтын оронууд дотор социальна ехэ хубилалтанууд хэгдээ. Хари газарай монополинууд намнагдана. Феодалнуудай эдлүүринүүд хүсөөр хураагдан абтана, капиталис предприятинууд гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдана. Экономикодохи гүрэнэй hалбари хүгжөөгдэнэ, индустриализаци бэелүүлэгдэнэ, арад зоной аша туhада зорюулагдаhан социальна хуулинууд гаргагдана. Эдэ ябуулгануудай элдэб оронуудта ондо ондоогоор, адли бэшээр, элдэб шатада үнгэргэгдэжэ байhаниинь элитэ. Социализм байгуулха уг зорилго табиhан арадуудай революционно эдэбхи үүсхэл социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын замаар дабшалгын түхэл маягуудай онсо өөрэ шэнжэнүүдые бии болгоно.

Социализм байгуулгын хараа шугам баримталдаг шэнэ гүрэнүүдтэй нягта, хани барисаата харилсаа тогтоонхойбди. Шэлэн абаhан уг зорилго тээшээ эдэ гүрэнүүдэй саашадаа дабшаха тума, эдээнтэй байгуулhан манай харилсаа холбоон бүри түгэс бүрин, гүн гүнзэгы, бата бэхи болохонь лабтай. Эдэ оронуудай революционно-демократическа партинуудтай КПСС-эй холбоо барисаан мүн лэ бэхижэжэ байна.

Социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын замда ороhон, сүлөөрэгшэ гүрэнүүдэй хүгжэлтэнь империалистнуудай онсо ехэ зэбүүрхэл үүсхэнэ, эдэ гүрэнүүдтэ эсэргүү хорото үгэсэлгэ үүдхэнэ. hүүлэй үеын ушар байдалнууд Африка түбидэхи хархис этэгээдүүдэй ехээр годооржо байhые гэршэлнэ. Африкын хэдэ хэдэн гүрэнүүд дотор империалистнуудай үүдхэhэн хорото үгэсэлгэнүүд элирүүлэгдээ, таhалдуулагдаа. Империалистнуудай тухиралга ба үгэсэлгэнүүдтэ, хүлhэнэйнь тагнуулшадай хорото аашануудта сүлөөрhэн арадууд иимэ нэгэ тон зүб харюу үгэнэ гэбэл: сүлөөтэ байдалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын дайсадта эрид шанга сохилто эмхидхэе, hэримжээ дахин дахин шангадхая! Бэеэ даанги гүрэнүүдтэ эсэргүү хорото үгэсэлгын ба hүйдхэлэй муу муухай политикые КПСС, бүхы совет арад зэбүүрхэн буруушаана.

Латиин Америкын арадуудай эрэлхэг зоригто сүлөөрэлгын тэмсэл тухай тусхайлан хэлэхэ хэрэгтэй.

Бүри hаяшаг лэ Латиин Америкые найдамтай тылнай гэжэ США харадаг байhан. Харин мүнөө американска империализмда, тэрэнэй туhамаршадта — нютагай сэрэгшэдтэ, гадаадын монополинуудтай холбоотой буржуазин, феодальна бүлэгүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэдэггүй нэгэшье орон энэ түбидэ байхагүй. Тус тэмсэлые хүдэлмэришэн анги, коммунис партинууд толгойлно.

Империализмда эсэргүү тэмсэлэй талаар Азиин, Африкын, Латиин Америкын арадуудай эмхидэл нэгэдэлэй бэхижэжэ байhаниинь мүнөө сагай шухала фактор болоно. Афро-Азиин оронуудай hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөн, араб арадуудай нэгэдэлэй түлөө, Африкын арадуудай нэгэдэлэй түлөө хүдэлөөн, гурбан түбиин арадуудай hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөн арадуудай гол эрилтэнүүдтэ харюусана. Бидэнэршье эдэниие эдэбхитэйгээр, халуунаар дэмжэнэбди.

Нүхэдүүд!

Колониальна ба шэнэ түхэлэй колониальна дарлалтаhаа эсэслэн сүлөөрхын түлөө арадуудай тэмсэлые дэмжэхын тула шухала бүхы юумэ саашадаашье хэхэ гээшэ интернациональна уялгамнай болоно гэжэ Советскэ Союзай Коммунис парти тоолоно.

Манай парти, Совет гүрэн саашадаа иимэ юумэ хэхэ гэбэл:

өөhэдыгөө сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ байгаа арадуудта али бүхы дэмжэлгэ үзүүлжэ үргэлжэлхэ, бүхы колониальна оронууд болон арадуудта бэеэ даахан байдал дары олгуулхые оролдохо;

национальна бэеэ даахан байдалтай болоhон оронуудтай али бүхы харилсаа холбоо хүгжөөхэ, тэдэнэй экономикоёо хүгжөөлгэдэнь, үндэhэн кадрнуудые бэлдэлгэдэнь, шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү тэмсэлдэнь туhа хүргэхэ;

Азиин, Африкын, Латиин Америкын оронуудай коммунис партинуудтай, революционно демократическа эмхинүүдтэй КПСС-эй аха дүү ёhоной холбоо барисаае бэхижүүлхэ.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалтань дэлхэйн социализмын, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин амжалтануудтай таhаршагүй холбоотой. Эдэ агуу ехэ революционно хүсэнүүдэй эбдэршэгүй, бата холбоон — арадуудай национальна, социальна сүлөөрэлгын хэрэгэй эсэслэн илаха эшэ нүхэсэл болоно.

5. Империализмын ээрхэг түримхэй политикада эсэргүүсэн, эб найрамдалай, дэлхэйн аюулгүй байдалай түлөө Советскэ Союзай хэжэ байгаа тэмсэл

Нүхэд делегадууд!

Манай гүрэн хамаг бүхы ажал ябуулгаяа ажалшадай аша туhада зорюулан эрхилдэг. Мүн гадаадын харилсаануудай талааршье энэ уг шэнжэ шанарhаа дулдыдан, Советскэ Союз эб найрамдалай политика эрид шууд бэелүүлнэ. В. И. Ленин энэ политикын үндэhэ hуурие табяа hэн. Тиин бидэнэр уласхоорондын асуудалнуудые ленинскэ ёhо гуримаар хододоо шиидхэдэгбди.

КПСС-эй XXII съездhээ хойшо үнгэрhэн жэлнүүдэй туршада уласхоорондын политикада бэе бэедээ тад харша—эб найрамдалай ба ээрхэг түримхэй иимэ хоёр шэглэлээр эршэтэй шанга тэмсэл болоhон байна. Советскэ Союз социализмын бусад оронуудтай хамта уласхоорондын түгшүүрилые hулаpуулхын, эб найрамдалые бэхижүүлхын, ниитын элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбтэй эетэйгээр зэргэ оршон байхын түлөө, арад бүхэнэй национальна болон социальна хүгжэлтын замаар ябахадань таатай зохид эрхэ байдал уласхоорондын оршондо бии болгохын түлөө тэмсээ юм.

Нүгөө талаhаа, эдэ жэлнүүдтэ империализмын ээрхэг түримхэй шэнжэ шанар элеэр тобойн харагдаа. эб найрамдалда, арадуудай эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалдань тохёолдуулжа байгаа аюул тэрэнэй зүгhөө эли тодоор үзэгдөө. Империалистнууд бусад орон болон арадуудай хэрэгүүдтэ убай hэнгэргүйгөөр оролсодог байгаа, тиихэдээ мүн сэрэгэй добтолго хэхээшье татагасаагүй. Эдэ бүгэдэhөө уласхоорондын түгшүүрил улам хурсадаа. Империалистнуудай, түбхын түрүүндэ США-гай зүгhөө хэгдэдэг булимтархы хара хэрэгүүдhээ уламжалан, сэрэг дайнай аюул ехэ болоо.

Иимэ эрхэ байдалда манай парти болон Совет гүрэн ээрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ эрид хатуу харюу үгэхэ, уласхоорондын байдалай саашанхи түгшүүрилые тогтоохо, дэлхэйн дайнай үүсхэгдэхэ аюулые сараха гэhэн политика баримталан тэмсэhэн байна. Иимэ тэмсэл ябуулхадаа, бидэнэр Советскэ Союзай болон дэлхэйн социализмын бүхы байгуулалтын саг үргэлжэ урган нэмэжэ байгаа хүсэ шадалда, бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй үзүүлдэг дэмжэлтэдэ түшэглэhэн байнабди.

Империалистнуудай зүгhөө булимтархы добтолгодо ортоhон арадуудые хододоо талархажа, тэдэ арадуудта политическэ, экономическа, мүн хэрэгтэй болоходонь сэрэгэйшье дэмжэлтэ туhаламжа үзүүлдэг, булимтарагшадай хорото муухай hанаашалгануудые элишэлэн харуулдаг байгаабди. Советскэ Союзай болон эрхэ сүлөөгэй, эб найрамдалай хэрэгые нангин дээрэ тоолодог хүнүүдэй хамтын ябуулгын ашаар империалистнууд нэгэнтэ бэшэ сухариха баатай болоhон байна.

Уласхоорондын түгшүүрилэй шангадажа, дэлхэйн дайнай үүсхэгдэхэ аюулай ехэ болоhон тухай хэлэхэ зууpаа, Вьетнамда эсэргүүгээр Америкын империализмын үйлэдэжэ байгаа булимтархы ябуулгада тусхай тогтожо хэлэхэ шухала. США Женевэдэхи хэлсээе бүдүүлигээр эбдээд, Вьетнамай Демократическа Республикада дээрмэшэн ёhoop добтолжо, Урда Вьетнамай арад зондо эсэргүү шуhата дай хэжэ байна гэжэ мэдээжэ. Эрхэ сүлөөе, соёл болбосоролые хамгаалагша гээшэбди гэжэ бэеэ харуулхые хүсэдэг энэ империалис гүрэн эбдэхэ hандаргаха, хүнүүдые хюдан алаха хамаг бүхы шахуу хэрэгсэлнүүдые хэрэглэhэн байна. Америкэhээ аяар холо байдаг, эб найрамдалда дуратай Вьетнамда, хэзээшье юугээршье США-гай аша туhые дайраагүй энэ орондо америкынхид хорото муухай үйлэ хэнэ. 200 мянга гаран Америкын солдат, авианосецууд болон хүсэтэ бомбардировщигууд, хорото газууд болон напалм—эдэ бүгэдэ Вьетнамай баатар габьяата патриодуудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй. Сэрэг дайнай ябуулгые бүри ехэ болгохомнай гэhэн ямаршье харюусалгагүй заналта мэдүүлгэнүүд Вашингтоной зүгhөө соностоно. Вьетнамайхидые эдихэ хоолгүй болгохын тулада Урда Вьетнамай ургамал болон тарилгануудые химическэ аргаар үгы хэхэ «түсэб» зохёогдонхой гэжэ США-гай гүрэнэй департамент hаяхан хуулита ёhoop мэдүүлээ. Америкын империализмын бодото нюурынь иимэл даа! Вьетнамда хэhэн булимтархы ябуулгаараа США хэтын хэтэдэ hалахагүй эшэгүүритэ муухайгаар нэрээ хухараа.

Теэд хэдышье галзууралдажа байгаа hаа, булимтарагшад вьетнам арадай хүсэл зоригые хухалжа шадахагүй. Вьетнам арад өөрынгөө эхэ ороной, ажабайдалай болон нэрэ хүндынгөө түлөө, хуби заяагаа өөhэдөө шиидхэхэ эрхын түлөө арюун нангин тэмсэлдэ бодоо бшуу. Хэжэ байгаа үнэн зүб баатарлиг тэмсэлынь нугаршагүй эрэлхэг зориг, илаха гэhэн тунхаришагүй хатуу хүсэл зориг харуулhан гайхамшаг жэшээ болон түүхэдэ орохол.

Вьетнамые дэмжэhэн түгэс хүсэтэ хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээрэ үргэдэнэ. Морально-политическэ талаар Америкын булимтарагшад улам ехээр гансаардаhан байдалда оруулагдана. Вьетнам арадай талада Советскэ Союзай болон социализмын бусад оронуудай туhаламжа, бүхы дэлхэйн үргэн олон арад зоной [...] лархал, дэмжэлтэ байна. Мүн Америкыншье арад [...] Вьетнамда хэгдэжэ байгаа дайе буруушаан, ул[...] ехээр тэмсэнэ. Дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин түүх[...] интернационализмын талаар бии байгаа эрхим hа[...] заншалнууд эдэ бүгэдэ дээрэ улам саашадаа хүгж[...] харагдана.

Вьетнамда эсэргүү США-гай булимтархы дайе [...] люулха, булимтарагшадай бүхы сэрэгые энэ орон[...] гаргаха гэhэн эрилтэ Советскэ Союз эб найрамда[...] дуратай бүхы дэлхэйн арадуудтай хамта эрид шанг[...] табина. Америкын сэрэгэйхид энэ булимтархы дай[...] Зүүн-Урда Азиин бусад оронуудта дэлгэрүүлэн hү[...] рөөхэ гэhэн hэдэлгэ гаргана. Тиимэhээ тэндэ боло[...] байгаа сэрэг дайнай саашадаа үргэлжэлбэл, энэнь [...] хы дэлхэйн энхэ тайбан байдалда айхабтар аюул[...] хойшолонгуудтай байха юм.

Вьетнам арадта эсэргүү эшэгүүритэ муухай д[...] булимтарагшадай саашадаа үргэдхөө hаань, Совет[...] Союз болон вьетнам арадай социалис бусад ну[...] дынь, аха дүүнэрынь тэрээндэ улам ехэ дэмжэлтэ [...] hаламжа үзүүлхэ гэжэ бидэнэр эрид шангаар мэдү[...] нэбди. Вьетнам арад өөрынгөө газар дээрэ эзэн бол[...] хо. Вьетнамай Демократическа Республикын үнд[...] дээрэ үргэhэн социализмын ошото галые хэншье [...] зээшье унтарааж шадахагүй.

Вьетнамда Америкын булимтархы дай хэhэнhээ[...] боложо, мүн Америкын империализмын зүгhөө ээрх[...] түримхэй бусад ябуулгануудай хэгдэhэн ушарhаа[...] бидэнэр Америкын Холбоото Штадуудтай м[...] харилсаатай болообди. Энээндэ гансал США-гай [...] сагаархид гэмтэй.

СССР болбол бүхы оронуудтай эбтэй эетэйгэ[...] hуухаар бэлэн. Зүгөөр империалистнуудай зүгhөө [...] сад арадуудта эсэргүү хэгдэдэг хорото аашатай эб[...] хэгүй. Бидэнэр США-тай харилсаагаа hайжаруул[...] хүгжөөхөөр бэлэмди гэжэ нэгэнтэ бэшэ мэдүү[...] hэмди. Мүнөөшье тиимэ хараа шугам баримталhаа[...] бди. Зүгөөр энэ хэрэг бэелүүлхын тулада США б[...] лимтархы политикаяа болюулха ёhотой. Булимтарх[...] муухай ябуулгын, хүсэрхэлгын хэгдэжэ байhан м[...] үедэ эбтэй эетэйгээр харилсан ажаллаха аргаг[...] Агууехэ гүрэнүүд бусад орон болон арадуудай [...] туhые хаhажа, өөhэдынгөө хоорондохи харилсаа то[...] гоохо ёhотой гэhэн тэнэг тэншүү бодолые манай пар[...] ти, манай гүрэн эрид шууд буруушаана. Ехэшье, ба[...] шье бүхы гүрэнүүдэй бүрин эрхэнь, бэеэ даанхай ба[...] далынь, газар уhанайнь ойроо хүртэшэгүй байха ёho[...] хододоо сахигдаха ушартай. Гүрэнүүдэй энэ адли т[...] шэ эрхыень хэншье эбдэхэ ёhогүй.

Нүхэд! Советскэ Союз Европодо аюулгүй байд[...] тогтоохо гэжэ үнэн зүрхэнhөө оролдоно. Мүнөө үе[...] Европодо уласхоорондын түгшүүрилые шангадха[...] гэhэн ябуулгадань США-да Баруун Германиин имп[...] риализм эгээл ехээр туhална. Баруун Германида ү[...] нэхэхэ тухай элдэб эсын хашхараан соностоно, т[...] гүрэн улам ехээр сэрэгэй аюулай гуламта боло[...] байна. Мүнөө тэндэ томо арми байгуулагдаа. Тэрэн[...] гол хүсэниинь гитлеровскэ вермахтын командна ка[...] нууд мүн болоно. Урдань фашист ябаhан хүнүүд, ү[...] гэрхэдөө сэрэгэй гэмтэ ябуулагшадшье гүрэн дот[...] олон хүтэлбэрилхы тушаалнуудые даажа абаад ба[...] на. Урдань Гитлертэ засаг үгэhэн тэрэл монопол[...] нууд мүнөө ФРГ-гэй политикые улам ехээр шиидх[...] тодорхойлно.

Атомна бомботой болохо абаа hаамнайл, хи[...] нүүдые илгадаг тэмдэгүүд унан hалажа, бидэнэр [...] ропын картые эсхэн хубилгаха, дэлхэйн хоёрдо[...] дайнда булигдаhанайнгаа түлөө үhөөгөө абаха арг[...] тай болохобди гэжэ Рейн мүрэнэй эрьедэхи полит[...] гууд зүүдэлнэ.

США-гай болон ФРГ-гэй засагаархидай хоорон[...] мүнөө үедэ бии боложо байгаа хоёр талын сэрэгэй [...] лэл мүнөө эб найрамдалай хэрэгтэ эгээл ехэ аю[...] ушаруулжа байгаа баримта мүн. Бидэнэр энэ хэрэг[...] hулаpшагүй ехэ анхаралаа хандуулдагбди, мүнөөши[...] хандуулнабди

Америкын болон Баруун Германиин империали[...] — эдэ хоёр өөрэ янзын партнернууд юм. Тэдэнэй х[...] хэниинь шье өөрынгөө зорилго бэелүүлхын тулада [...] гөөдэеэ ашаглажа абахые эрмэлзэнэ. Тэдэнэр хоюу[...] Европодо уласхоорондын байдал шангадхахые оро[...] доно, тиихэдээ хэн хэниинь өөрын тусхай зорилгот[...] Баруун Германиин милитаристнууд тухай хэлэб[...] тэдэнэр үhөөгөө абаха арга боломжотой болохоб[...] гэжэ hанаагаа заhана. Теэд энэнь хэзээдэшье бүтэх[...] гүй гэжэ бидэ мэдэнэбди. Харин США дэлхэйн дай[...] дүүрэhээр аяар 20 гаран жэлэй үнгэрөөд байхада [...] роподо өөhэдынгөө сэрэгые, сэрэгэй баазануудые ур[...] мэтэ байлгаха шалтагтай байхаяа hанана. Тиимэ[...] США Баруун Европын оронуудай экономико бол[...] политикада сэхэ нүлөөлхэ аргатай байхые оролдо[...]

Баруун Германи саашадаашье Европодо Амер[...] кын империалистнуудай аша туhые хододоо харалс[...] дэмжэлсэжэ байха гэжэ Вашингтоной зонхилогш[...] бодоно. Мүн хэрэгтэй болоо hаань, баруун немец[...] дые сэрэг дайнай гал дүлэн руу эгээл түрүүлэн ту[...] хижэ оруулхабди гэжэ hанана. Харин бонной[...] США-е, тэрээнтэй хамта НАТО-до оролсодог бу[...] союзнигуудаа өөрынгөө үhөө нэхэлгын түсэб бэелү[...] хэ хэрэгтэ даамайгаар татан оруулжа, дэлхэйн хоё[...] дохи дайнай үрэ дүнгые өөhэдынгөө аша туhада [...] билган хараха гэжэ оролдоно. Эдэ бүхы hанаашалг[...] нууд Советскэ Союз болон бусад социалис оронууд[...] эб найрамдалда болон Европын, бүхы дэлхэйн ар[...] дуудай аюулгүй байдалда эсэргүү шэглүүлэгдэнх[...] гэжэ элеэр харахаар.

Баруун Германиин үhөө нэхэгшэдэй хорото hана[...] шалгануудынь ямар ехэ аюултайб гэжэ Европын ар[...] дууд hайн ойлгоно. 50 жэлэй туршада Германи хо[...] дахин Европын олон оронуудта добтолон ороhон б[...] гаа. Бидэнтэй хамта 8 социалис гүрэнэй арадууд ге[...] манска милитаристнуудай дээрмэшэн муухай ааш[...] мэдэдэг. Мүн Баруун Европын олонхи арадууд неме[...] кэ эзэмдэлгын хүшэр хүндэ дарлалтые бэе дээрэ[...] үзэhэн байна. Тиимэhээ сэрэг дайнай шэнэ аюулд[...] эсэргүү тэмсэл мүнөө үедэ Европын арадуудай ам[...] шухала хэрэгынь болонхой. Мүн Баруун Германи[...] шье Бонной засагаархидай дайн сэрэгэй политикад[...] эсэргүү тэмсэлэй уряанууд улам шангаар соностод[...] болонхой.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто гараха).

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ

Н01512. Зак. № 180.